

Valkonauha

1/2016

Väliverhon
tuolle puolen

Niskalenkki
LASISESTA
LAPSUUDESTA

Minna Canth
-herkkä, hellä ja hehkuvainen

Valkonauhan 110 vuoden
matka preerialta Savoan

Valkonauha Suomessa: vastuuta sinusta ja minusta vuodesta 1896

Valkonauha 1/2016

Julkaisija: Suomen Valkonauhaliitto

Toimituksen osoite:

Liisankatu 27 A 3, 00170 Helsinki
puh. 091351 268

www.suomenvalkonauhaliitto.fi

irja.eskelinen@suomenvalkonauhaliitto.fi

Päätoimittaja: Salme Elo

Toimitussihteeri: Irja Eskelinen

Toimituskunta: Tuulikki Perho, Pia Soidinmäki,
Marja Kariluoto, Tarja Heino, Hannele Nykänen

Taitto: Anne Tervahauta / Kuvitella

Lehti ilmestyy 4 numerona
Tilaushinta 15 euroa vsk

Painopaikka: Eräsalon Kirjapaino Oy, Tampere

ISSN-L 0355-7219, ISSN 0355-7219 (painettu)
ISSN 2242-0045 (verkkójulkaisu)

Kannen kuvat: Pixabay

Suomen Valkonauhaliitto – Förbundet Vita Bandet i Finland r.y.

Liitto on vuonna 1905 perustettu kristillisyhteiskunnallinen naisjärjestö, joka toimii yksilöiden, perheiden ja yhteiskunnan hyväksi. Liitto on jäsenenä World's Woman's Christian Temperance Unionissa. Liitto ottaa vastaan testamentteja ja lahjoituksia. Pankkiyhteys: Danske Bank IBAN:FI98 8000 1100 0623 23

Puheenjohtaja

Vankilälähetä Salme Elo

Varapuheenjohtajat

TM Hannele Nykänen
Pankkivirkailija (eläk.) Tuulikki Perho

Pääsihteeri

Pastori Irja Eskelinen

Toimistos sihteeri

Nina Hurtamo

SISÄLTÖ

Pääkirjoitus	3
Valkonauhan 110 vuoden matka preerialta Savoona	4
Työ ja sen tekijä	11
Oulun Valkonauhan toimintaa	12
Valkonauhatyön puurtajia	13
Lapsuus päihteiden varjossa	14
Väliverhon tuolle puolen	16
Matkakertomus Meksikosta	18
Minna Canth	22
Kirjaviisaat	27
Heippa sitten isä	28
Tarinoiden voima ja voimattomuus	30
Niskalenkki lasisesta lapsuudesta	33

Liiton ylläpitämät

Valkonauhan Kotipesä Helsingissä
Liisankatu 27 A 3, 00170 Helsinki
puh. 091351 268

Opiskelijakoti Helsingissä

Snellmaninkatu 27 D 18, 00170 Helsinki

Suur-Helsingin Valkonauha ry:n ylläpitämä

Liisankoti
Luotsikatu 4 E, 00160 Helsinki

Anteeksianto

”Annetaan anteeksi, ystävät, annetaan anteeksi. Siinä on voimaa, siinä on paljon voimaa.” Näin alkavaa laulua ehdotetaan melko usein vankilassa hengellisissä tilaisuuksissa laulettavaksi. Se on aina yhtä pysäyttävä ja kolahtaa sisimpään.

Anteeksianto on joka päivä ajankohtainen asia. On kipeitä kokemuksia väärinkohtelusta. Kun on keskusteltu, kumpi on helpompaa, pyytää vai antaa anteeksi, melkein jokaiselle jälkimmäinen on vaikeampaa. Joskus loukkaukset ovat jääneet vuosikausiksi mieleen. Ei vaan millään tahdo päästä niiden muistelemisesta eroon.

Anteeksiantamaton mieli on otollinen maaperä katkeruudelle, tuo kalvava, myös itselleni tuttu tunne, joka vahingoittaa koko ihmistä. Vaikka tiedostaa, miten se sitoo ja rajoittaa elämää, sen otteesta irrottautuminen tuntuu mahdollottomalta. Eikä tilannetta suinkaan helpota, jos sallii itsellensä asenteen: ”Minulla on oikeus olla katkera, minua on loukattu, en anna ikinä anteeksi.” Tällainen mielenlaatu turmelee eniten omaa sisintä. Mutta vaikuttaa se myös toisiin ihmisiin.

”Tavoitelkaa rauhaa kaikkien kanssa ja pyrkikää pyhitykseen, sillä ilman sitä ei kukaan ole näkevä Herraa. Pitäkää huoli siitä, ettei yksikään hukkaa Jumalan armona eikä mikään katkeruuden verso pääse kasvamaan ja tuottamaan turmiota, sillä yksikin sellainen saastuttaa monet.” (Hepr.12:14–15)

Raamatussa on monessa kohtaa syntiemme anteeksisaamisen ehtona, että me myös annamme anteeksi lähimmäisillemme.

Anteeksianto on tahdon asia; annan anteeksi, koska itsen olen saanut vastaanottaa Jumalan armon Jeesuksessa Hänen sovitustyönsä kautta.

”Pitäkää huolta, että tulette toimeen keskenänne, antakaa anteeksi toisillenne, vaikka teillä olisikin moittimisen aiheita. Niin kuin Herra on antanut teille anteeksi, niin antakaa tekin.” (Kol.3:13)

SALME ELO
puheenjohtaja

Valkonauhan 110 vuoden matka PREERIALTA SAVOON

Kuopion Valkonauha juhlisti pitkää historiaansa sekä työn että juhlan merkeissä 12.2. Koko päivän kestänyt seminaari järjestettiin Kuopion kaupungintalon juhlasalissa. Suurta salia tarvittiinkin, sillä osanottajia oli lähes 100. Kauniin salin käyttölupa ajanmukaisilla teknisillä varustuksilla oli Kuopion kaupungin lahja juhlivalle yhdistykselle. Seminaarissa etsittiin vastauksia keskeisiin kysymyksiin: Käydäänkö työyhteisöissä päihdepelejä? Miten monimutkainen sairaus on päihderiippuvuus? Voiko tähän sairauteen vaikuttaa yhteiskunnan ratkaisuilla?

Päivän aloitti lääninrovasti **Jaana Marjasen** avauspuhe, josta jatkoi ELL, teol.yo. **Laura Siponmaa** Alkoholi ja ar-

vot -teemalla. Erityisopettaja, työnohjaaja **Matti Nikula** antoi tietoa ja kokemusta Päihdepeleistä työyhteisössä, LL, päihdelääkäri **Antti Loimalahden** tarkastelukulma tarjosi tietopaketin Päihderiippuvuudesta päihdelääketieteen silmin, YTT, yliopistonlehtori **Taru Kekoni** paneutui aiheeseen Kannabiksenkäyttäjän viranomaisen luukulla ja päivän päätti LTT, professori **Olli-Pekka Rynänen** pohtimalla Yhteiskunnan ratkaisuja päihderiippuvuuteen.

Kuopion Valkonauhan hallitus ja kaikki vastuunkantajat (ja tukijoukot) olivat mukana päivän toteutuksessa ja olikin hienoa katsella yhteishengen ja yhteistyön voimaa. Yhdistyksen puheenjohtaja **Hannele Nykänen** antoikin useaan

otteeseen kiitosta Valkonauhan väelle yhteisen tekemisen hyvästä hengestä. Seminaarin juonsi yhdistyksen varapuheenjohtaja **Anne Paulon-Tuovinen**.

Upea päivä huipentui jäsentilaisuuteen Alavan kirkolla, jossa aloitettiin Jaana Marjasen ja kirkkomuusikoiden johtamalla vesperillä. Illan kuluessa juhlaväki sai nauttia kanttori **Joona Sarasteen** ja **Tintti Tinkalan** sekä pastori-viulisti **Salla Tyrväisen** mahdollista musiikkiesityksistä. Valkonauhan matkaa Amerikan preerialta Kuopioon seurattiin **Irja Eskelisen** ja **Hannele Nykäsen** kuvakertomuksen myötä. Kuopion kaupungin tervehdyksen iltaan toi johtaja **Heli Norja**.

Kaupungintalon juhlasali täyttyi kiinnostuneista kuulijoista.

Valkonauhasisaret olivat luoneet juhlaan kauniit puitteet ja vanhan sisällön.

Illan aikana saatiin myös ohjelmaan yllätysnumero. Yhdistys kutsui vuosina 1992–2015 Kuopion Valkonauhan puheenjohtajana toimineen **Leena Vaaston** kunniajäsenekseen.

Kiitos Kuopion Valkonauhan vastuunkantajille tekevästä työstä. Kaikki mukanaolijat saivat mukana monenlaista matkaevästä ja uskon, että onnistuneen

juhlapäivän tulokset kantavat yhdistyksen työtä uudella vuosikymmenellä.

Juhlaseminaarin alustukset ovat luettavissa sekä Kuopion Valkonauhan kotisivuilla (www.kuopionvalkonauha.fi) että Suomen Valkonauhaliiton kotisivuilla (www.suomenvalkonauhaliitto.fi)

IRJA ESKELINEN
Kuvat **ANNI YLÖNEN**

Pyhä päihde

Viina naurattaa ja itkettää, viihdyttää ja tuo suunnatonta tuskaa.

Kuopion kaupunginteatterissa esitetään **Sofi Oksasen** upeaa näytelmää ”Kun kyyhkys katosivat”. Yhtenä juonteena näytelmässä on lohtu ja pako, joita haetaan päihdeistä.

Katsojaa naurattaa, kun upseeri täyttää konjakkilasini auliisti yhä uudelleen. Häntä mielistelevä Edgar humaltuu huomaamattaan. Katsojaa naurattaa, mutta mille katsoja nauraa. Mille minä nauran toisten joukossa? Sille, että tuollaisia ne ovat. Ne, joilta oman elämän hallinta katoaa. Ne, jotka ovat päihdeiden viettävissä.

Ja katsojaa itkettää, mutta miksi katsoja itkeekään. Miksi

minä itken toisten kanssa, kun Juudit elämänsä mielen kadottaneena alkoholisoituu. Hän ei osaa eikä jaksa enää puolustautua. Vallanpitäjien koneisto musertaa hänen henkensä, sielunsa ja viimein ruumiinsakin

Katsojan nauru muuttuu itkuksi ja lopulta sääliksi. Kenelle tahansa voi käydä niin, kun elämältä katoaa mieli, kun tilalla on vain lohduton tyhjyys.

Tämän seminaaripäivämme avaus on otsikoitu sanoilla Pyhä päihde. Pyhä merkitsee jotakin varoen lähestyttävää, salaperäistä pelkoa herättävää ja samalla puoleensa vetävää, kiehtovaa ja rakastettavaa. Py-

Vas. yhdistyksen uusi kunniajäsen **Leena Vaasto**. Kukittajana oli **Anneli Sikanen**.

TUJIA HYTTINEN

LÄÄNINROVASTI JAANA MARJANEN
Kuopion Valkonauha ry:n 110-vuotisjuhlaseminaarin avaus Kuopion kaupungintalolla 12.2.2016

hä ymmärretään voimaksi, joka ei ole ihmisen hallittavissa ja joka on ihmisen yläpuolella. Päihdeillä on ollut kaikissa kulttuureissa tällaisia py-

Vuonna 1911 oli aloitettu lastenkellojen soitto. Iltaisin kaduilla liikkuville ja leikkiville lapsille ilmoitettiin kirkonkelloja soittamalla, että oli aika mennä kotiin. Lapsista huolehtimisen lisäksi vuosisadan alun valkonauhanaiset jakoivat ompeluoppia, vierailivat kaupungin syfilissairalassa ja valvoivat elävien kuvien etiikkaa ja moraalia. Yksi suurimmista alkuvuosien saavutuksista oli ensimmäisen naispoliisin saaminen Kuopioon tammikuussa 1912. Viisi vuotta myöhemmin naispoliiseja saatiin kuusi lisää. Vuonna 1914 turvakoti perustettiin uudelleen senaatin ja Kuopion valtuuskunnan tuella. Turvakoti ehti toimia vuoden ja neljä kuukautta ennen kuin sota alkoi. Sodan jälkeen perustettiin yölähetys ja yöpartiot kaduille naispoliisin avuksi. Myös työnvälitystoiminta alkoi kun perheisiin välitettiin palvelusväkeä.

1917 Kuopiossa järjestettiin Valkonauhaliiton kongressi. Järjestettiin myös ompelukouksia, uintikursseja, pallopelejä ja urheilua. Yhteistyötä tehtiin Rouvasväen yhdistyksen, Raittiusseuran, NNKYn, sos.dem. naisjärjestön, naisliiton ja naismiliisin kanssa. 1923 maailmanliiton sihteeri **Agnes Slack** ja USAn tie-teellisen liiton sihteeri **Cora Frances Stoddard** vierailivat Kuopiossa. Seuraavana vuonna perustettiin nuorisokerho. 1930-luvulla aloitettiin salokylälähettien toiminta, kotisisartoiminta ja työ naisvan-

kien parissa. Naisten yömaja perustettiin 1939 osoitteeseen Tulliportinkatu 23, jossa se toimi aina vuoteen 1954 saakka. Talvisodan sytyttyä koti oli ilmavartioloittien käytössä. 1940-luvulla majoitettiin myös siirtolaisia ja paneuduttiin heidän henkiseen huoltoonsa. Yömajassa varattomat asuivat ilmaiseksi ja muilta perittiin pieni maksu.

60-luvulla toiminta oli vilkasta: tehtiin retkiä, järjestettiin kutsuiltoja, pidettiin askartelukerhoja ja toimitettiin joulupaketteja vähävaraisille. Vankilavierailut, seurakuntailat ja hartauksien pito olivat myös tuon ajan toimintaa. Vuosikymmenten varrella on järjestetty myös monenlaisia kursseja, kokouksia ja neuvot-
telupäiviä.

Vahvoja ja vaikuttavia naisia on Kuopiosta löytynyt aina. Ensimmäisen puheenjohtajan Ingmanin johdolla ostettiin Rajalan tila ja perustettiin turvakoti, vaikka yhdistys oli tuolloin toiminut vasta kaksi vuotta. Melkoista rohkeutta ja aktiivisuutta vaatinut hanke aikana, jolloin naisten asema yhteiskunnassa oli aivan toinen kuin nykyään. 60-luvulla talous- ja kirjanpitotaitaja, prokuristi **Meri Vepsäläinen** toimi Kuopion yhdistyksessä ja myös Valkonauhaliiton puheenjohtajana. Hänen johdollaan ostettiin huoneisto ja perustettiin Valkonauhakoti päiväapulaishuoneisto ja myös Valkonauhakotia oli perustamassa myös Lastenlinnan ylihoitaja **Mar-**

jatta Räisänen, jolle koti oli sydämen asia loppuun asti.

Yhdistyksemme kunniajäsenen **Maire Kiiski**, joka ei valitettavasti päässyt juhlaamme mukaan, liittyi yhdistykseemme vuonna 1961 ja teki yli 40 vuotta valkonauhatyötä. Maire toimi Kuopion yhdistyksessä monessa roolissa ja myös Suomen Valkonauhaliiton hallituksessa. Maire tunnettiin siitä, että hän piti langat käsissä. Ja niinpä 1964 yhdistys osti RAYn avustuksella ja NNKYn takaamalla lainarahalla huoneiston Vuorikatu 35:stä päiväapulaiskodiksi. Myöhemmin sama huoneisto toimi naisopiskelijoiden opiskelijakotina, kunnes se myytiin ja rahoilla ostettiin kaksio Haapaniemeltä vuokra-asunoksi.

Maire itse totesi minulle vanhoja aikoja muistellessaan, että ”joskus joutui käymään pankkisetiä jututtamassa”. Valkonauhakoti ja siellä asuneet tytöt tulivat hänelle hyvin tutuiksi, kun hän kävi säännöllisesti heitä jututtamassa vuokrien keruun ohessa. Toinen kunniajäsenemme **Marjatta Kinnunen** teki myös pitkän työn yhdistyksessä. Ja täällä tänäänkin paikalla oleva **Leena Vaasto**, joka vuosi sitten siirsi viestikapulan meille nuoremmille 23 vuotta kestäneen puheenjohtajuuden jälkeen. Näitä naisia saamme kiittää siitä, että Kuopion Valkonauha on olemassa ja voi hyvin. Meidän nykyisten hallituslaisten ei ole tar-

vinnut käydä pankkisetiä jututtamassa, ainakaan vielä.

110 vuodessa on paljon muutunut. Enää ei vaadita Valkonauhan jäseniltäkään täysraittiutta ja siveellisyytyä on jäänyt vähän vähemmälle huomiolle. Sata vuotta sitten naiset eivät käyttäneet alkoholia oikeastaan lainkaan. He vain kärsivät miesten juopottelusta. Sadassa vuodessa naiset ovat siinäkin suhteessa saavuttaneet tasa-arvon ja juovat nykyään melkein kuin miehet. Naisten alkoholisoituminen vaikuttaa perheisiin ja

yhteiskuntaamme huomattavasti vahingollisemmin kuin miesten juominen, koska hoi-va- ja kasvatusalat ovat edelleen hyvin naisvaltaisia. Naisten alkoholisoitumisen lisääntyminen heikentää toisista huolehtimista sekä perheissä että yhteiskunnassa. Saamme siis edelleen tehdä täysin voimin samaa työtä kuin 110 vuotta sitten.

Kuopion Valkonauhan ensimmäisessä vuosikertomuksessa oli kauniilla käsialalla kirjattuna ”Näinä kuukausina on Valkonauha koettanut pahuu-

den teiltä pelastaa viisi tyttöä. Sekin on usein tuntunut vaikealta, mutta tässäkin olemme saaneet nähdä, että ei mikään ole mahdotonta Jumalalle.”

Sitä työtä siis jatkamme ja toivomme, että työllämme on siunausta. Ja siihen työhön kutsumme myös kaikkia teitä mukaan. Voisimmeko me nykyajan valkonauhanaiset olla kuin Aleksandra Gripenberg: voimakkaita, selvämietteisä ja levollisia.

HANNELE NYKÄNEN

Voitin arpajaisissa

Arvonta suoritettiin niihin aikoihin kun perintötekijät ja perhesuhteet jaettiin. Arpajaisvoittona sain parisataa onnellista nousuhumalaa, maailmaa syleileviä teinikännejä, kesäiset saunakaljat ja eläinlääkäriopiskelijoiden pirtuboolibilet. Ilman omaa ansiota sain ongelmattoman suhteen alkoholiin, ja nautin siitä vilpittömästi vuosikausia.

Jotkut näkevät koko elämän, alkoholilla tai ilman, erilaisen uhkapelien pelaamisena. Osallistuttava on, riskejä on otettava ja takkiin tulee väistämättä. Karuudessaan tämä vertaus on jotenkin osuvakin. Hienoimmat ja tärkeimmät asiat tuntuvat kätkevän kääntöpuolelleen loputtomia

haavoittumisen mahdollisuuksia. Rakkauten hinta on suuri, suuren rakkauten hinta lähes ylitsepääsemätön, eikä alttiiksi asettumatta pääse kiinni siihen, mikä elämässä on hienointa. Joskus on pantava kaikki peliin ja toivottava parasta.

Voitin arpajaisissa, joissa monet häviävät. Jotkut terveytensä, toiset perheensä ja työpaikkansa.

Elämän uhkapeleissä tappiot näyttävät kasautuvan. Ne joilla on keinoimmat pelimerkit saavat epäilemättä asettelmat. Hyvät kortit saaneilla on varaa ottaa suurempia riskejä. Alkoholiarpajaistenkin voittoaarvat osunevat useammin niille, jotka ovat vähem-

ELL ja TEOL.YO. LAURA SIPONMAAN puhe yhdistyksen 110-vuotisjuhlassa 12.2.

män vammautuneet. Päihteet moninkertaistavat tappiot ja lisäävät siviiliuhrien määrää. Näissä päihdepeleissä yhteiskunta painottaa nopat. Päih-teiden hinnalla ja saatavuudella, hoidon saatavuudella ja yleisellä asenneilmapiirillä vaikutetaan siihen, kuinka paljon uhreja syntyy.

Voitin arpajaisissa. Niissä, joissa monet voittavat ja useat häviävät. Jossain vaiheessa alkoi tuntua pahalta oman voiton lunastaminen. Yhä häiritsevämmäksi kävi tietoisuus siitä, että tämän minun hauskapitoni kääntöpuolella kuolee, kärsii ja vakavasti vammautuu ihmisiä.

Usein peräänkuulutetaan arvokeskustelua. Olenkohan ainut, jota tämä ahdistaa. Arvo-puheessa kuuluu jokin kova-na kalahteleva sivuääni. Arvot taipuvat liian usein lyömäaseiksi, rajalinjoiksi ja arvoasteikoiksi. Arvoihin vedoten rakennetaan ahtaita karsinoita ja suljetaan ihmisiä ulkopuolelle. Olisiko löydettävissä arvo, jota ei voisi suunnata toista ihmistä vastaan? Voisiko päihdekeskustelua käydä nojaten arvoihin, joilla ei voi etsiä syyllistä tai leimata?

Valkonauhaliiton toiminnan perustana ovat kristilliset arvot. Valkonauhatyö perustuu Kultaiseen sääntöön: ”Kaikki, minkä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää se heille.” Tämä periaate tunnetaan kaikissa suurissa uskonnoissa ympäri maailmaa, ja se on myös kristinuskon ydintä. Kultaisen säännön keskeisin olemus on nähdäkseni myötätunto.

Myötätunto, kompassio, tar koittaa sitä että ihmiskohtalot ovat perustavalla tavalla kietoutuneet yhteen. Ihmiselämän ihmeellinen hienous

ja lohdu-ton kärsimys on jaetua. Myötätunto ylittää rajalinjat ja murtaa jaon meihin ja heihin. Se ei rajaa ulkopuolelle ja erottele karsinoihin, vaan rakentaa siltoja ja laajentaa lähimmäisten piiriä. Kyky tuntea toisen ihmisen rinnalla on suuri lahja, ja omassa kärsimyksessään kohdatuksi tuleminen voi muuttaa koko elämän.

Me kaikki olemme osallisia ihmisyyteen kuuluvasta kivusta. Kaikki me haavoitumme, ennemmin tai myöhemmin, useimmat meistä myös siinä välissä. Oma kipu voi ohjata ymmärtämään toisen haavoja. Avata silmät sille, että kärsivä lähimmäinen on jäsen yhdessä ja samassa Kristuksen ruumiissa. Ja Paavalin sanoin: Jos yksi jäsen kärsii, kärsivät kaikki muutkin jäsenet.

Niissä arpajaisissa voitin, missä arvottiin suhde päihteisiin. Monissa muissa elämän riskinotoissa olen hävinnyt. Vä-lillä niin pahasti, ettei siitä enää meinattu nousta. Osu-maa otin edestä ja takaa, ja tappioita tuli oikein Taivaan Isän kädestä. Niihin aikoihin absolutismini oli tullut jo tavaksi. Tämä on ehkä suuri siunaus. En tiedä, olisiko voittoarpani yltänyt niihin syvyyk-siin.

Oikeasti en usko arvontoihin, en yleensäkin satunnaisuuteen tai merkityksettömiin sattumiin. Silti arpajaismetafora mielestäni havainnollistaa hyvin sitä, miten monet

asiat ovat lahjaa ja saatu ilman omia ansioita. Se muistuttaa minua myös siitä, että voisin itse olla sen ihmisen asemassa, joka on joutunut päihtei-den kanssa vaikeuksiin.

Tässä kohtaa tulee arpajaismetafora tiensä päähän. Juuri tämä, siis ihmisten välinen yhteys ja toisen asemaan asettuminen, puuttuu vertauksesta ja tekee siitä pätemättömän. Todellisuudessa emme ole sokean sattuman armoilla, vaan elämme keskinäisten vuorovaikutusten verkostossa. Voimme aktiivisesti puuttua asioiden kulkuun ja jakaa voittomme ja tappiomme. Siihen meitä kutsutaan ihmisinä ja kristittyinä.

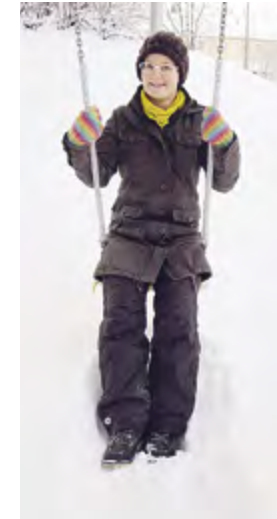
Kristillisen raittiustyön yksi voimavaroista on sen ääneenlausuttu sitoutuminen kristilliseen elämäntavaksi. Jokainen ihminen on luotu Jumalan kuvaksi. Lähimmäises-sä kohtaan itsensä Kristuksen. Tähän yhteiseen ihmisyyteen, yhteen Kristuksen ruumiiseen ja taakkojen jakamiseen sitoudumme. Myötätuntoon, solidaarisuuteen ja keskinäiseen kunnioitukseen. Kärsimystä ja elämän epäoikeudenmukaisuutta, sitä pelimerkkien jakautumisen epätasaisuutta, tuskin pystymme poistamaan. Silti sitä on hellittämättä yrittävä vähentää. Siksi, että elämä näyttää sarjalta arvontoja mutta ei ole sitä.

LAURA SIPONMAA

Kuopion Valkonauhan sihteeri esittäytyy

Olen Anni Ylönen, 29-vuotias ihminen Savosta. Asun Kuopiossa puolisoni ja hänen jälkikasvunsa kanssa. Opiskelen sosiaalityötä neljättä vuotta Itä-Suomen yliopistossa, ja aloitin juuri graduni tekemisen. Päihderiippuvuudet ja niiden hoito sekä yhteiskunnan päihdeasenteet ja -politiikka ovat kiinnostaneet minua teini-ikäisestä lähtien: seuraan julkista keskustelua aiheesta, hyödynän aiheeseen liittyvät koulutukset ja keskustelutilaisuudet sekä suoritin opintoihini liittyvät harjoittelut päihdehuollossa.

Viime vuoden huhtikuussa olin naisten päihtei-den käyttöön liittyvässä keskustelutilaisuudessa kirjastolla. Tör-mäsin tapahtumassa Anneen, jonka kasvot muistin muusta järjestötoiminnasta. Rupesimme keskustelemaan aiheesta ja vähän sen sivusta, ja Anne kertoi minulle Kuopion Valkonauhan toiminnasta, jossa hän itse on varapuheenjohtajana. Olin aikaisemmin kuullut Valkonauhan nimen, mutta muuten en tuntenut järjestöä ollenkaan. En myöskään ollut aktiivisesti etsinyt päihdealan järjestöjä Kuopiosta, sillä opiskelu, osa-aikainen työ ja muu elämä veivät suurimman osan ajastani ja energistani. Kuitenkin viime keväänä opiskeluvuoden urakan

ollessa loppusuoralla totesin Annen esittämään kokouskutsuun, että miksipäs ei – voin ainakin käydä tutustumassa toimintaan.

Jo ennen ensimmäistä kokousta varoiteltiin, että minua pyydetäisiin sihteeriksi. Ensimmäinen kokous meni mukavasti, ja kun sihteerin tehtävät sekä tietokoneella näpyttely olivat jo minulle tuttua niin suostuin saman tien sihteeriksi. Nyt olen ollut toiminnassa siis vajaan vuoden mukana, ja sinä aikana olen ollut kokousten lisäksi yhdistyksen retkillä ja tapahtumien suunnittelussa mukana – olemme käyneet mm. tutustumassa naisten päihdehoitokotiin ja Valamon luostariin, ja helmikuussa meillä oli 110-vuotisjuhlaseminaari.

Kuopion Valkonauhassa on melko tiivis ydinporukka, joka kokoontuu noin keran kuukaudessa. Minun roolini yhdistyksessä on kokousten pöytäkirjojen kirjoittaminen ja muita tietokoneisiin liittyviä tehtäviä, esimerkiksi jäsenrekisterin ylläpito ja esitteiden puhtaaksikirjoitus. Olen hyvin järjestelmällinen, joten nämä tehtävät luonnistuvat minulta hyvin. Olen myös iloinen siitä, että vaikka tulini toimintaan kylmiltään mukaan ja olen vasta jonkin aikaa ollut yhdistyksessä, myös minun ajatuksiani ja ehdotuksia kuullaan ja otetaan huomioon.

Vaikka uskonkin ihmisen elämää suurempiin asioihin, en ole uskonnollinen tai harjoita uskontoa millään lailla. Tämän tein selväksi muille hallituksen jäsenille jo ensimmäisessä kokouksessa, ja he hyväksyivät asian. Vastaavasti minä hyväksyn yhdistyksen kristillisen luonteen, eikä se ole minulle ongelma niin kauan kuin omia arvojani kunnioitetaan. Olen yhdistyksessä mukana sen päihtei-denkäyt-töä ennaltaehkäisevän tehtävän vuoksi, mutta toki myös useat kristilliset arvot, kuten lähimmäisenrakkaus ja heikompien huomioiminen, sopivat omaan arvomaailmaani.

ANNI YLÖNEN

OULUN VALKONAUHAN TOIMINTAA

Saimme vuodelle 2015 ns. Toimintatontin, jolla olemme järjestäneet monenlaista eri-ikäisiin oululaisiin kohdistuvaa toimintaa. Järjestimme keväällä kaksi ja loppuvuodesta kaksi musiikitapahtumaa, joissa esiintyjinä olivat Oulun konservatorion nuoret opiskelijat. He olivat iältään 6–13-vuotiaita ja soittamina olivat piano kahdella tai neljällä kädellä soittaen, viuluja, huiluja ja käyrätorvia. Tilaisuuksiin osallistuivat yleisönä palvelutalojen asukkaat, heidän omaisensa, valkonauhalaiset sekä lasten musiikinopettajat ja tietysti muut paikalla joko työnsä tai kiinnostuksensa vuoksi olleet kansalaiset.

Lapset valloittivat esityksillään yleisönsä ja meidät kaikki. Oli liikuttavaa katsella miten asukkaat eläytyivät musiikin mukana ja muistelivat tuttuja kappaleita ja ja miten leikittiin esimerkiksi laulua ”Kas kuusen latvassa oksien alla” silloin kun he olivat lapsia ja nuoria. Osassa paikkoja oli ohjelmassa myös yhteistä musisointia ja yhteislaulua.

Toiminnassa oli mukana yhteensä 27 soitajaa, jotka saivat pienen stipendin osallistumisestaan konsertin toteuttamiseen. Tilaisuuksissa oli yleisöä noin 30–40 henkilöä/tilaisuus eli yhteensä noin 150. Yhteishenkilönä Oulun konservatoriosta oli Samuli Seppänen.

Iloitsemme saamastamme hyvästä palautteesta, joista päällimmäisiksi nousivat:

Lapset saivat esiintymiskokemusta, pientä jännitystä ja pienen palkkion.

Opettajat kiittivät esiintymismahdollisuuden antamisesta lapsille.

Yleisönä mukana olleet nauttivat ja toivottivat tervetulleiksi uudelleen.

Me toiminnasta vastaavat iloitsimme vanhusten onnellisista katseista ja musiik-

Vas. Matias Aho, Inari Nissilä, Marius Niskakangas, Kiia Vaara, Kaika Niskakangas, Arttu Nevala.

Vas. Arja Vuori ja Eine Lindén kiittämässä konsertin esiintyjää.

kin antamasta ilon tunteesta ja tarjoamista muistoista.

Kiitos Toimintatontille, Raha-automaattiyhdistykselle, Oulun konservatoriolle ja kaikille Teille, jotka kannoitte vastuuta toiminnan onnistumisesta!

MARITTA PIETILÄ-HOLOPAINEN

Oulun Valkonauha ry puheenjohtaja

Kuvat SAULI ORBINSKI

Helka Huopainen – Valkonauha-aktiivi Lappeenrannasta

Lappeenrantalainen Helka Huopainen osallistuu vielä 90 vuoden ikäisenä aktiivisesti Lappeenrannan Valkonauhayhdistyksen kuukausikokouksiin. Helka on ollut myös tänä vuonna mukana palvelutalon virkistyskäynneillä. Helkan elämässä ikioma mieliharrastus on ollut laulu. Laulu oli myös aasinsiltana Helkan liittymisessä Valkonauhatoimintaan.

– Vapaaehtoiskeskus *Kuutin Kulmassa* oli juustokutsut ja olin jo pois lähdössä, kun ovesta törmätyäni yhdistyksen puheenjohtaja Ritva Keräseen, totesi tämä että Helka takaisin ja mentyäni hänen luokseen puhuimme jäsenyyden alkavaksi. Taustalla hänellä oli varmaan ajatus minun lauluharrastuksesta, jota olin harrastanut Lappeenrannan *Liike- ja Virkanaisten yhdistyksen* kuorossa ja myöhemmin *Lappeenrannan Naislaulajissa*, muistelee Helka tuloaan Valkonauhatoimintaan.

Helka oli perustajana vuonna 1949 toimintansa aloittaneessa *Lappeenrannan Naislaulajissa*. Oman työelämänsä hän on tehnyt kokonaisuudessaan Lappeenrannan kaupungin palveluksessa. Ensin työpaikana oli Kansanhuolto, jonka polttoainetoimiston toimipaikaksi tuli myöhemmin Jaakkolan kirkon tilat. Sieltä toiminta siirtyi satamaan. Tosin Helka sanoo, että nimi Polttoainetoimisto oli huono, koska toimisto myi vain halkoja, mutta polttoainettahan ne halotkin olivat.

Sitten Helkan työpaikaksi tuli halokojen myynnin lisäksi kaupungin

satamatoimisto, jossa hän myi kaupungin venepaikat veneilijöille. Työelämässä ollessaan Helka oppi toimistotöiden tehtävät hyvin ja laaja-alaisesti niin, että kun Satamatoimistossa oli talvella hiljaista, siirtyi hän sen ajaksi eri toimistoihin, joista yksi oli kaupungin rahatoimisto.

– Tein siellä reviiisorinkin töitä, naurahtaa Helka.

Vuonna 1960 hän siirtyi kaupungin vesilaitokselle, jossa palveli lappeenrantalaisia 24 vuotta. Yhteensä hänelle tuli työvuosia ennen eläkkeelle siirtymistä 39 vuotta. Helka Huopainen on syntynyt 15.3.1925. Lappeenrannan Valkonauhayhdistykseen hän liittyi vuonna 1.7.2007. Hän pitää sen toiminnasta ja osallistuu mielellään sen tapahtumiin.

KEIJO MARTIKAINEN

Lappeenrantalainen Helka Huopainen on yli 90-vuotias valkonauhalainen.

LAPSUUS päihteiden varjossa

Kaikki lapset eivät saa olla lapsia. Pienimpien lasten kohdalla on yleensä kyse lapsen jäämisestä vaille aikuisen riittävää hoivaa ja huolenpitoa. Hieman vanhempi lapsi voi puolestaan joutua kantamaan vastuita, jotka eivät hänelle hänen ikänsä huomioiden kuuluisi.

Päihteidenkäyttö lastensuojeluperusteena

Vanhempien päihteidenkäyttö on yksi keskeisistä lastensuojeluperusteista. Ongelman vakavuutta lisää se, että usein ei ole kyse pelkästä vanhemman päihteidenkäytöstä, vaan käyttäessään päihteitä vanhempi herkästi laiminlyö lapsen tarpeet. Laiminlyönnin riski on erityisen suuri, jos äiti ei hallitse päihteidenkäyttöään ja asettaa omat tarpeensa lapsen tarpeiden edelle.

Lastensuojelun asiakkaina on perheitä, joissa vanhemmat jättävät vauvaikäisen tai leikki-ikäisen lapsen yksin kotiin lähtiessään ravintolailtaa viettämään. Toisaalta lapsen tarpeiden huomioimista ei voida taata myöskään silloin, jos vanhemmat ovat kotona päihtyneinä.

Myös käsitys siitä, millainen toiminta on lapselle hänen ikänsä huomioiden sopivaa, voi olla vanhemmilta hukassa. Lapsen päihteidenkäyttö voi olla yhtenä lastensuojeluperusteena jo pienillä koululaisilla tai alle kouluikäisillä lapsilla. Tämä ei tapahdu välttämättä vanhempien tietämättä, vaan vanhempi voi jopa tarjota lapselle alkoholia. Päihteitä käyttävä vanhempi voi myös pyytää alakouluikäistä lasta seurakseen ravintolaan.

Puuttuva lapsuus

Vanhempien käyttäessä päihteitä lapsi ei usein saa olla lapsi. Puuttuva lapsuus näyttäytyy paitsi aikuisen hoivan ja huolenpidon puutteena myös lapsen liikkumisena nuoruuden sfäärissä jo varhaisina ikävuosina. Ajan viettäminen kavereiden kanssa kadulla ei välttämättä ole ongelma. Sen sijaan lapsen varhainen päihteidenkäyttö, seksisuhteet ja rikoksiin syyllistyminen ovat aina merkki lapsen terveen ja tasapainoisen kehityksen vaarantumisesta.

Aina puuttuva lapsuus ei näyttäydä ongelmakäyttäytymisenä. Lapsi voi olla myös näennäisesti pärjäävä. Hän voi huolehtia itsestään ja sisaruksistaan ja mahdollisesti myös vanhemmistaan jo varhaisista elinvuosistaan lähtien. Lisäksi lapsen tehtävänä voi olla vanhemman auttaminen päihteidenkäytön salailussa.

Lapsi, joka ei saa olla lapsi, käyttäytyy itseään vanhemman tavoin niin hyvässä kuin pahassakin. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että hänestä olisi tullut ”iso” sen aiemmin kuin hänen ikätovereistaankaan. Jos lapsi ei saa olla lapsi, jäävät kasvuikäisen kehitystehtävät herkästi vaille riittävää ratkaisua. Tällöin myös kypsä aikuisuus voi jäädä saavuttamatta. Ehkäpä näin on käynyt myös hänen vanhemmilleen ja he ovat kykenemättömiä antamaan lapselleen sitä, mitä ilman ovat itse kasvuikänsä jääneet.

Selviytymisen mahdollisuudet

Nuoruus on toinen mahdollisuus. Nuoruusiässä aiemmin vaille riittävää ratkaisua jääneet kehitystehtävät nousevat usein pintaan. Tässä vaiheessa nuorella on mahdollisuus myös niiden ratkaisuun, jos hän saa kasvulleen tukea.

Sosiaalinen tuki on avainasemassa erilaisista vaikeista elämänkokemuksista, kuten vanhempien päihteidenkäytöstä, selviytymisessä. Riittää, kun lapsella tai nuorella on edes yksi välittävä aikuinen.

Välittävä aikuinen voi olla toinen vanhemmista. Perheen elämä voi jatkua suhteellisen normaalina isän juomisesta huolimatta, niin kauan kuin äiti jaksaa. Välittävä aikuinen voi olla myös mummi, kummi tai naapuri tai lapsen työssään kohtaava ammattilainen.

Aikuisen tehtävänä on riittävän hoivan ja huolenpidon tarjoaminen lapselle niin, että lapsi saa olla lapsi. Aikuisen yhtenä tehtävänä, ehkä tärkeimpänä, on toivon ylläpitäminen lapsen elämässä. Toivoa ylläpitäessään ja lapsen peilinä toimi-

essaan aikuisen on nähtävä ja autettava myös lasta itseään näkemään nykyiset ja tulevat mahdollisuudet. Elämä jatkuu vaikeista kokemuksista huolimatta.

ANNA-LIISA LÄMSÄ

Teksti pohjautuu Kasvatustieteen väitöskirjatutkimukseen Tuhat tarinaa lasten ja nuorten syrjäytymisestä – Lasten ja nuorten syrjäytyminen sosiaalihuollon asiakirjojen valossa. Oulun yliopisto. Acta Universitatis Ouluensis E102. 2009.

Väliverhon tuolle puolen

– toivo kantaa surussakin

Suru on kutsumaton vieras. Meistä jokainen joutuu sen joskus vastaanottamaan, sillä suru on myös osa elämää. Voimme surra erilaisia asioita, muitakin kuin kuolemaan liittyviä. Ihmiseen on istutettu tuntemisen kyky ja tunteittemme kirjo avaa meille tämän maailman moninaisuuden. Kuitenkin menetyksen suru on yksi vaikeimpia asioita, joita ihminen joutuu kohtaamaan. Suru koskettaa, syvälle sydämeen.

Kuolema pysäyttää aina, silloinkin kun suru ei ole vain meidän omaamme. Kun kuulemme onnettomuudesta tai suremme sodan uhreja, saa yhteinen ihmisyytemme meidät tuntemaan kollektiivista surua. Otamme myös aidosti osaa, tuntemme myötätuntoa ja osaamme samastua, kun läheisemme suree menetystään. Silti rakkaan ihmisen poismeno viiltää kipeimmin – tietoenkin, sillä suru on paitsi yhteistä, myös äärettömän henkilökohtaista.

Vaikka läheisen kuolemaan olisi osannut varautua, se voi todeksi tullessaan olla sittenkin muuta kuin kuvitelmamme. Ehkä aluksi voi olla vaikea edes tajuta, että nyt tapahtunut on tosiasia: Yksi aikakausi on väijäämättömästi takana. Tämän ihmisen elämä on nyt päättynyt. Menetyksen lopullisuus voi tuntua raastavalta. Emme näe rajan toiselle puolelle. Kuoleman tuntemattomuus voi saada mielemme myllerrykseen.

Suru ei katoa hetkessä. Tuota kutsumatonta vierasta ei voi määrätä lähtemään. Tultuaan se asuu aikansa. On siis suostuttava siihen, että suru viipty vierellämme.

Matka surun tiellä

Ruotsalainen piispa **Martin Lönnebo** on sanonut, että on vain yksi tie pois surusta, ja sen tien nimi on Suru.

Surun tietä kulkevan voi olla hyvä tietää, mitä matkalla on odotettavissa. Tieto ei vie kipua pois, mutta se voi auttaa ymmärtämään, mistä surussa on kyse.

Jos siis kuljet surun tietä, anna itsellesi aikaa. Tulet kulkemaan erilaisissa maastoissa, läpikäymään erilaisia vaiheita. Anna itsellesi lupa tuntea juuri niitä tunteita, mitä kullakin hetkellä koet. Voit ehkä ajatella, että tuska ei tule hellittämään, tai voit ajatella, että olet päässyt jo pahimman yli – ja seuraavassa hetkessä tunnetkin toisin. Surun tunteet ja ajatukset kulkevat usein aalloissa, tai pyörteissä. Ne sekoittuvat ja ovat arvaamattomia, ja vievät voimia. Jos vain voit, ole kärsivällinen ja itsellesi lempeä. Sinun ei huoli myöskään ajatella, että vain tietynlaiset tunteet olisivat sallittuja. Ei toki, sureva voi tuntea myös esimerkiksi vihaa, pettymystä, katkeruutta tai raivoa – se kaikki on osa surun pyöritystä. Uskalla myös itkeä – tai rukoilla, huutaa, hakata tyyntyä – mikä sinulle onkin kanava päästä tunteitasi esiin.

Olet varmastikin kuullut surutyöstä. Sana voi ärsyttääkin sinua – ikään kuin surusta voisi työtä tekemällä päästä eroon! Kuitenkin suru on työtä, ainakin siinä mielessä että se vaatii valtavasti voimia. Jossakin vaiheessa voi tuntua hyödylliseltä myös pyrkiä käsittelemään surun kokemuksia tietoisemminkin. Voit vaikkapa kirjoittaa tai maalata. Monet kiittävät sururyhmiä, joita monet järjestöt ja seurakunnat järjestävät. Kokemusten jakaminen sururyhmässä voi olla tavattoman merkityksellistä.

Toivon ja lohdutuksen Jumala

Raamattu kertoo rakastavasta Jumalasta. Myös surun keskellä Jumala on lähelläsi, tietämättäsiikin. Hänen sylissäsi saat levätä. Hänelle saat purkaa kaikki tuntosi.

Psalminkirjoittaja rukoilee: *Jumala, auta meidät ennallemme, anna meidän nähdä kasvojesi valo, niin me pelastumme.* Ps. 80:3

Vaikka sinun olisi vaikea ottaa sanojani vastaan, haluaisin silti pyytää: älä kiellä elämästäsi valoa, iloa ja toivoa. Ehkä se ei tunnu mahdolliselta juuri nyt. Mutta sen aika tulee vielä. Älä sulje ovea, kun valo pyrkii sisään!

Jo tämän elämän hyvissä asioissa, kauudessa, hyvydessä tai myötätunnossa saamme aavistaa Jumalan iankaikkista todellisuutta. Jumalan omin olemus on rakkaus. Syvimmillään olemme saaneet maistaa sitä kokemassamme läheisyydessä, ystävyydessä ja rakkaudessa. Siksi, salatulla tavalla, on kaipauksessamme mukana myös lohdutus: me ikävöimme, koska rakastimme. Kaipauksessamme tämä rakkaus on yhä läsnä!

Kristilliseen uskoon kuuluu väkevästi usko siihen, että kaikki ei ole tässä. Vaikka emme näe rajan taakse, meillä on toivo rakkaittemme jälleennäkemisen ilosta. Se kuuluu meille Jumalan suuresta rakkaudesta ja Kristuksen ylösnousemuksen voimasta.

Jeesus sanoi: *Minä olen ylösnousemus ja elämä. Joka uskoo minuun, saa elää, vaikka kuoleekin, eikä yksikään, joka elää ja uskoo minuun, ikinä kuole.* Joh. 11:25–26

Kerran väliverho nousee. Meidät viedään elämän veden lähteille, ja Jumala pyyhkii silmistämme kaikki kyyneleet.

MARJAANA KANERVA

TM, kouluttaja

Matkakertomus

MEKSIKOSTA

Sain elokuussa 2015 tilaisuuden vierailulla toistamiseen Meksikossa. Edellisen kerran olin siellä pari vuotta sitten. Kouluaikainen ystäväni **Marja-Leena** on asunut siellä noin 40 vuotta meksikolaisen miehensä kanssa, heillä on yksi tytär. Sain kutsun heidän tyttärensä vihkiäisiin ja häätjuhlaan. Olin enemmän kuin innostunut päästä näkemään sikäläistä hääperinnettä.

Meksiko on suurten vastakohtien maa. On paljon erittäin hyvin toimeentulevia ihmisiä ja toisaalta paljon köyhyyttä ja rikkollisuutta. Korostan, että tuon kirjoituksessani esiin vain seikat, joita näin, kuulin ja koin. En myöskään halua ottaa liiemmästi kantaa epäkohtiin, koska en ole perehtynyt tarpeeksi Meksikon yhteiskuntaelämään.

Perheen isä **Carlos** on eläinlääkäri ja hänellä on pieneläinlinnikka, jossa työskentelee kymmenkunta ihmistä. Hän

täyttää ensi vuonna 70 vuotta ja edelleen lähtee aamulla työhön kahdeksaksi, käy myöhäisellä lounaalla kotona n. klo 15.00 ja palaa työpaikalleen takaisin tullakseen kotiin illalla noin puoli yhdeksän aikoihin. Näin hän tekee myös lauantaina! Eikä hän ole aikeissaakaan jäädä eläkkeelle!

Perheellä on myös maapaikka puolen tunnin ajomatkan päässä kaupunkikodista. Siellä oli paljon eläimiä, lehmiä, lampaita, hevosia, sikoja, kukkoja, kanoja, kaloja jne. Marja-Leenan työ oli myös siellä, hän kutsui sinne koululaisia tutustumaan eläimiin. Arvatenkin se oli elämys suurkaupungissa asuville lapsille. He saivat myös seurata hautomossa eri lintulajien munien kehittymistä. Nyttemmin hän on luopunut työstään ja suurin osa eläimistä on myyty, ne jatkavat elämäänsä samassa tehtävässä muualla.

Meksikossa ei juuri ole sosiaaliturvaa, tapasin paljon van-

huksia, jotka ansaitakseen elantonsa olivat esim. kaupan kassalla pakkaamassa asiakkaiden ostoksia ja toivoivat saavansa muutaman kolikon palkkioksi. Oma lukunsa ovat iäkkäät naiset, jotka erittäin taidokkaita käsitöitä myydessään saavat toimeentulonsa. He ovat hyvin iloisia, nöyriä naisia myyntikojojensa takana, eivätkä tyrkytä, mutta kylläkin ystävällisesti ja huolella pakkaavat ostetut tuotteet. Jo viime kerralla tulin kotiin laukku täynnä upeita tyynynpäällisiä, pöytäliinoja ja myös kaunista keramiikkaa.

Ihmiset Meksikossa ovat todella ystävällisiä, spontaaneja

PAULA KUPIAS

PAULA KUPIAS

Kuvassa kaupungin vilskettä ja paikallista pienyrittäjyyttä.

Ihmiset Meksikossa ovat ystävällisiä, spontaaneja ja värikkäitä persoonia, joiden kanssa on helppo tulla toimeen.

ja värikkäitä persoonia, joiden kanssa on helppo tulla toimeen. Tapasimme enimmäkseen kutsujaperheen ystäviä ja sukulaisia, ja he osasivat hyvin englantia, toisin kuin kaupoissa ja kaduilla, joista oli tosi vaikea löytää englannin kielen taitoisia. Asuimme siis Meksiko Cityssä, suurkaupungissa, jossa on noin 20 miljoonaa asukasta.

Liikenne on aivan omaa luokkaansa, välimatkoja ei koskaan kerrota kilometreinä, vaan miten kauan aikaa menee autolla liikuttaessa paikasta toiseen. Ja aika todella vaihtelee, aina on varattava tarpeeksi aikaa ehtiäkseen, koska milloinkaan ei tiedä ruuhkasta. Ylipäätään aina on vilkasta, Meksiko City ei koskaan nuku.

Korruptio on Meksikossa jokapäiväistä ja siihen törmäsimme mekin retkillämme. Kerran olimme autonkuljettajan kyydissä, ja poliisi pysäytti meidät, koska kuljettaja teki U-käännöksen väärässä paikassa. Ystäväni odotteli rauhassa ja kertoi, että tuo poliisi pelaa aikaa saadakseen vaikkapa 100 pesoa (n. 6 euroa), jonka hän voi panna omaan taskuunsa ja sakkoo ei kirjoiteta. Tällä kertaa hän ei saanut pesojaan. Kyseessä oli pieni ja harmiton esimerkki

lahjonnasta, jota suomalainen ystäväni yrittää mahdollisuuksien mukaan kitkeä.

Ikävän asian kuulimme eräältä sukulaiselta, joka työskentelee pohjoisosan pienessä kaupungissa valtion toimessa yrit-

täen saada syrjäytynyttä nuorisoa jaloilleen. Sielläkin pienet noin 12-vuotiaat pojat unelmoivat nopeasta rikastumisesta ja siihenhän huumeapomoilla on vastaus. He opettavat nämä lapset ampumaan ja paaduttamaan mielensä ja sitä kautta so-

luttautumaan rikolliseen ja vaaralliseen, mutta myös onnistuessaan rahallisesti rikkaaseen elämään.

Meksikossa opiskelu on myös erittäin kallista. Vain varakkaat vanhemmat voivat kouluttaa

Kirjoittaja Paula Kupias on äärimmäisenä oikealla ylhäällä oik.puoleisessa kuvassa. Paula sai osallistua paikalliseen häjjuhliaan kauniissa katedraalissa.

lapsensa. Myöskään mitään tukia ei ole, joten nuoret pääsääntöisesti asuvat kotonaan opiskelun ajan. Vuokrat ovat todella korkeita, eikä varsinkaan nuorilla ole niihin varaa.

Saimme tutustua myös Meksikon historiaan, johon Maya-intiaanien kulttuuri on vahvasti vaikuttanut. Antropologisessa museossa on paljon saviruukuja, patsaita ja maalauksia, joita on löytynyt heidän asuin-joiltaan. Vanhat pyramidit ovat myös häkellyttävä kohde. Frida Kahlon museota ei pidä unohtaa Meksikossa vieraillessa. Hänen kotinsa on museona, siellä on paljon hänen töitään. Hänen suhteensa Diego Riveraan oli todella dramaattinen, siitä on museossa myös tekstejä ja valokuvia. Historiasta ja kulttuurista pitäisi ehkä kirjoittaa ihan oma tarinansa!

Katolinen kirkko on Meksikon suurin uskontokunta. Tämän saimme todeta myös päästessämme osallisiksi sikäläisistä häistä. Kihlapari ei asu ennen vihkimistä yhteisessä asunnossa, vaan kumpikin kotonaan. Vasta vihkimisen jälkeen muutetaan yhteiseen kotiin. Vihkiseremonia oli erittäin koskettava ja kesti noin tunnin. Oli paljon musiikkia ja kuorolaulua. Meille niin tutun korinttilaiskirjeen 13 luvun lisäksi luettiin Vanhasta Testamentista 1.Mooseksen kirjan luvusta 2 jakeet 18–24, sekä Johanneksen evankeliumin luvusta 15 jakeet 12–16. Lukijoina oli sukulaisia ja ystäviä. Pappi puhui pitkään ja mukana oli myös ehtoollisen sakramentti, johon osallistui-

vat vihkiparin lisäksi katoliset vieraat. Välillä nuoripari kulki Neitsyt Marian kuvan eteen kumartamaan.

Ehkä suurimman vaikutuksen minuun tekivät rukoukset, jotka myös luettiin. Niissä kiitettiin Pyhän Hengen antimista ja pyydettiin Kristuksen läsnäoloa. Uudelle avioparille **Ailille** ja **Miguelille** pyydettiin, että Jumala olisi heidän kanssaan, vahvistaisi heitä rakkaudessaan ja sitoumuksessaan, kunnes he yhdessä saavuttavat iankaikisen elämän. Lisäksi rukoihtiin, että Herra siunaisi heidän rakkautensa, antaisi heille harkintaa ja arviointikykyä kotinsa hoidossa ja menestystä lasten kasvatuksessa. Pyydettiin, että kristinusko olisi mukana heidän perhe-elämässään. Muistettiin myös heitä, jotka eivät tänään ole läsnä, mutta elävät meidän sydämissämme, isovanhempia ja perheitä, jotka ovat olleet tukipylväitä elämässämme. Lopuksi vielä tähän tapaan: ”Me rukoilemme Herra, kaikille läsnäolijoille, läheltä ja kaukaa, turvallista kotimatkaa. Rukoilemme, että he ovat lähempänä Sinun rakkauttasi ja haluavat osallistua valtakuntasi rakentamiseen. Pyydämme siunausta köyhille, sairaille ja kärsiville ja heille, jotka eivät vielä tunne Sinua tai ovat kaukana Sinusta.”

Nuorelle vihkiparille toivotaan sitoutumista, harkintakykyä ja pyydetään, että kristinusko olisi mukana heidän perhe-elämässään. Tällä tavoin tulinkin kuuttuneeksi siitä, että näiden eväiden avulla nuoret to-

della pysyvät liitossaan ja tekevät kaikkensa sen säilymiseksi. Minulle olikin jo kerrottu, että Meksikossa ei juuri ole avioeroja. Tiedän, että katolinen kirkko ei sallikaan avioeroa ja vihkitoimituksessa korostetaan liiton elinikäisyyttä ja sitä, että yhteisen kodin eteen pitää tehdä työtä.

Kirkosta siirryttiin juhlapaikkaan, joka oli upeasti koristeltu valkoisin kukin ja kynttilöin. Ruokailun aikana viulunsoittajat kulkivat pöytien lomassa ja esittivät tunnelmallista musiikkia. Myöhemmin alkoi tanssi. Paikalliset osaavat ottaa ilon irti ja jaksavat tanssia. Humalaisia ei ollut, vaikka tarjolla oli koko ajan samppanjaa. He myös halailevat ja suukottelevat paljon. Tässä olisi meille jäyhille suomalaisille paljon opittavaa, toki se ilo myös tarttui meihinkin.

Perhe on Meksikossa todella tärkeä. Tätä on korostanut ystäväni, joka kokee olevansa juuriltaan suomalainen, mutta koti on siellä, missä perhe! Hän oli nuori mennessään siellä naimisiin, mutta on sitkeästi ja sisukkaasti tehnyt työtä perheensä eteen ja saanut onnellisen elämän. Olen etuoikeutettu, kun olen saanut tutustua hänen elämäänsä ja kokea sitä ystävyttä ja läheisyyttä, jota meillä jo kouluaikana oli. Ajan myötä se on vain vahvistunut. Olen myös iloinen saadessani hänet vieraakseni taas kerran koti-Suomeen.

PAULA KUPIAS

Minna Canth

kirjailija ja kauppias – herkkä, hellä ja hehkuvainen

Minnan henki Kuopion yllä. Tajusin-ko ollenkaan Minna Canthin merkitystä juostessani päähenkilön mukaan nimettyä katua 50-luvulla Kuopion Yhteiskouluun? Minna Canthin muotokuva oli ollut kunniapaikalla vuonna 1898 vihityn uuden koulutalon juhlasalissa. Koulu oli toiminut jo seitsemän vuotta, kun nikkari-tyylinen puukoulu valmistui. Sitä koulua kävin minäkin kahdeksan vuotta. Myöhemmin Minnan kuva oli siirretty rehtorin kansliaan ja saliin asetettu suurmiesten kipsipäitä seinähylyille. Minun kouluajanani kouluissa yleensä vallitsi vanhoillinen henki, mutta yhteiskoulussa tyttöjen ja poikien kohtelu oli tasa-arvoista. Olimme jotenkin tietoisia Minnan osuudesta koulumme historiassa. Vaikka Canthin tyttäret oli laitettu ruotsinkieliseen kouluun, hän alusta asti toimi innolla suomalaisen yhteiskoulun hyväksi lehtikirjoituksin, lahjoituksin sekä johtokunnan jäsenenä. Hän avusti koulun varainhankintaa lahjoittamalla Hän on Systemistä -havinäytelmän (julk. 1893) esitysoikeudet yhteiskoululle.

Minnan toinen rooli, kauppiana, on säilynyt kuopiolaisten tietoisuudessa näihin päiviin asti, onhan Kanttila, Canthin kauppahuoneen rakennus, edelleen pystyssä. Muistan käyneeni äidin kanssa siellä ostoksilla. Liisa-tätini sai tästä kaupas-

ta ostaa itsensä Minnan alushameen, kun vihkipukuun ei saatu mistään alushamekangasta sodan jälkeen.

Henkilöhistoriaa. Ulrika Wilhelmiina Johnson syntyi Tampereella 19.3.1844. Isä oli ottanut Johnsonin sukunimekseen tultuaan töihin Finlaysonin tehtaalle ja ylennyt siellä työnjohtajaksi. Molemmat vanhemmat olivat maalta, mutta Minna katsele koko elämänsä ajan maailmaa kaupunkilaisen silmin. Vuonna 1850 perheeseen syntyi poika Gustaf, Gusti, ja 1852 tytär Augusta. Minna, Miinu, oli varhaiskypsä lapsi, luki jo 5-vuotiaana, lauloi virsiä ja säesti itseään virsikanteleella. Perhe oli aloittanut sosiaalisen nousun.

Miinun ollessa 8-vuotias, hänen isälleen tarjoutui tilaisuus lähteä lankakaupan hoitajaksi. Perhe muutti Kuopioon luodakseen uuden elämän nousevan porvariston ehdoilla. Kuopio oli kehittyvä pikkukaupunki. Synnynnäisen porvariston erotti keskiluokasta kielellinen railo. Oikeat porvarit puhuivat ruotsia. Miinu oli aloittanut koulun jo Tampereella tehtaalaisten lasten ruotsinkielisessä koulussa. Kuopiossa hän kävi Snellmanin työläistyttöjen koulua ja siirtyi sitten Soldanin mamsellien muodikkaaseen kouluun. Tämän jälkeen hänet hyväksyttiin Valtion ruotsinkieliseen kouluun, joka oli

tarkoitettu ”säätyisten” tyttärille. Käsitöiden lisäksi opittiin saksaa, ranskaa ja venäjää. Minnaa pidettiin koulussa älykkönä.

Pari vuotta koulun lopettamisen jälkeen Miinu vietti kotona ajatellen omaa tulevaisuuttaan. Oli suunnitelmia opettajan urastakin. Myös avioliitto oli nuorelle naiselle varteenotettava vaihtoehto. Nuoruusvuosinaan Minna saavutti seuraelämässä suosiota miellyttävällä käytöksellään, mutta itse hän kuvasi, miten melankolia vuorotteli huvitusten kanssa. Tiskin taakse hän oli liian hieno, vaikka oli tyttösenä käynyt kaupassa auttelemassa. Koulutus oli valmistanut hänet vain säätyläisrouvaksi.

Jyväskylään ja naimisiin. Kun Miinu oli 19-vuotias, kävi niin onnellisesti, että Jyväskylään oltiin perustamassa opettajaseminaaria, jonka johtajaksi tuli itse Uno Cygnaeus. Minna matkusti Jyväskylään elokuussa 1863 seminaarin pääsykokeisiin ja aloitti samana syksynä opinnot seminaarissa. Täällä etunimi muuttui Minnaksi. Avajaispuheessa Cygnaeus sanoi: ”Nuoren tytön henkiselle elämälle on varmaan hyvin ja lostavaa pyrkiä niin suuriarvoiseen päämäärään kuin työhön kansan hyväksi, mikäli se on hänen vallassaan.” Oppikirjoja ei vielä ollut, mutta opettajat alkoivat niitä laatia. Opetuskieli oli suomi.

Naisopiskelijoiden moraalialia varjeltiin tarkasti. He eivät saaneet tavata miesopiskelijoita ilman esiliinaa. Mutta miesopettajia Cygnaeus ei voinut vahtia. Minna Johnson oli sievä ja solakka. Häneen ihastui lehtori Ferdinand Canth, joka aloit-

ti sitkeän piirityksen. Seuraavana syksynä Minna keskeytti opiskelun. Hän pohti ehkä jo avioliittoa. Isän vävyehdokas oli rikas kauppias, sillä isä tarvitsi varakasta vävyä velkojensa takaaajaksi. Minna ei ehkä ollut vielä sisäistänyt Cygnaeuksen aatteita ja kutsumusta opettajan työhön. Ferdinand jatkoi Minnan taivuttelua. Kihlaus julkaistiin pääsiäisenä 1865. Vihkiminen tapahtui Kuopiossa 17.9.1865. Minna palasi Jyväskylään 21-vuotiaana lehtorin rouvana.

Lehtorin rouva. ”Eräs totuus on nyt minulle selvänä: minun tuli olla miehelleni alamainen. Tämän ymmärsin niin radikaalisesti, etten ensimmäisinä vuosina koskaan lausunut omaa mielipidettä, vaan miehenni tahto oli minulle lakina kaikessa.” Minna on kertonut rangaisseensa itseään kansakouluuutteen pettämisestä.

Hän synnytti ”rangastus-vuosinaan” kuusi lasta: Anni 1866, Elli 1868, Hanna 1870, Maiju 1872, Jussi 1874 ja Pekka 1876. Nuorin tytär Lyyli syntyi v. 1880, 7 kuukautta isän kuoleman jälkeen.

Lehtori Canthia on pidetty tylynä miehenä, mutta perheelleen hän oli rakastava ja hellä. Perhe souteli ja kalasteli yhdessä. Talouden turvaamiseksi Canth teki oppikirjatyötä sekä toimitti Jyväskylän ainoaa sanomalehteä, Keski-Suomea. Sen lisäksi, että Minna oli itse opetel-

lut kaikki taloustyöt, hän avusti lehtityössä kirjoittaen raittiudesta, naiskasvatuksesta ja kansanvalituksesta. Kirjoitukset olivat hehkuvaisia ja ärsyttivät lukijoita. Minna alkoi kirjoittaa kertomuksia nimimerkeillä Wilja ja Teppo. Näistä kirjoit-

Minna ja Johan Ferdinand Canth.

tuksista koottuna ilmestyi hänen esikoisteoksensa *Novelleja ja kertomuksia* v.1878. Kirjoittamisen hehku oli syttynyt. Lehtori Canth oli yhteiskunnallisesti aktiivinen. Hänet valittiin kirkkoväärtiksi ja kunnanvaltuutetuksi. Nälkävuosien 1867–68 aikana ja myöhemminkin Canth toimi väsymättä vaivashoitotoimikunnassa. Myös Minnan aatemaailma avautui vähäosaisten auttamiseen.

Vaikeudet alkavat. Canthit olivat rakennuttaneet oman talon v. 1869. Siinä oli kahdeksan huonetta, lasiveranta ja kyökkipuutarha, jota lehtori itse hoiti. Katovuodet v. 67–68, jolloin kauppa ei käynyt, olivat järkyttäneet myös Johnsonien talouden Kuopiossa ja Minnan isä teki vararikon v. 1873. Vain lehtori Canthin takaus pelasti talon ja tontin, jotka siirtyivät hänen omistukseensa. Augusta-sisar jatkoi lankakauppaa. Minnan isä oli pahasti alkoholisoinutunut, sairasteli ja kuoli 1877. Augusta oli mennyt naimisiin ja muuttanut Helsinkiin. Hän sairastui ja kuoli saman vuoden joulukuussa. Canthin novelli Lehtori Hellmanin vaimo (1890–1892) kuvaa ilmeisesti sisaren kohtaloa, ehkä Minnan omiakin tuntemuksia avioliitosta.

Minna kirjoitti kesällä 1878, että elämä tuntuu niin suloiselta - kumma kylä, vaikka hyvin tiedän ja syvästi tunnen, kuinka muuttuvaista, puuttuvaista ja katoavaista kaikki täällä on. Aavistus toteutui surullisella tavalla. Lehtori Canth sairastui vakavasti. Hän lähti Helsinkiin tapaamaan sisätautien erikoislääkärinä, jonka mielestä tauti ei ollut vakavaa. Kun sairaus paheni, pyysi Canth vaimoan katsomaan itseään ”tule, Minnaseni, minulla on niin ikävä sinua”. Minna ehti miehensä sairastuessa ääreen. Ferdinand Canth kuoli 13.7.1879. Avioliitto oli kestänyt 14 vuotta. Nyt Minna oli leski, kuuden lapsen äiti, joka odotti seitsemättä lasta. Oma toimeentulon mahdollisuutta ei ollut. Isä ja sisar olivat kuolleet ja Kuopion kauppa hoiti vanha äiti ja holtiton-

ta elämää viettävä veli Gusti. Lapsi syntyi seitsemän kuukautta isänsä kuoleman jälkeen. Synnytys oli vaikea ja Minnan psyykinen tila häilyvä. Palvelijan ja vanhimpien tyttären avulla hän selvisi tuhoisista painajaisista.

Takaisin Kuopioon. Minna tajusin taloudellisen tilanteensa. Lesken eläke ei tulisi riittämään, sillä velkaa oli Jyväskylän ja Kuopion taloista maksamatta. Minna tunsi vain yhden ammatin. Se oli kauppiaan ammatti. Ennen lapsen syntymää hän oli järjestänyt Jyväskylän talon myynnin ja kirjoittanut valmiiksi näytelmän *Murtovarkaus*, jonka lähetti Suomalaisen teatterin johtajalle Kaarlo Bergbomille. Matka Kuopioon tehtiin kolmella reellä ja se kesti kolme päivää. Veli Gusti oli tullut perhettä hakemaan. Lapset selvisivät matkasta terveinä, mutta Minna itse oli hyvin heikossa kunnossa Kuopioon tullessaan.

”Jonkin verran olen jo ehtinyt kotiutua uuteen kotiin, ja jos Jumala suo terveyttä ja voimia, toivon saavani ahkeruudella ja huolellisuudella meidän toimeentulomme suhteen huolettoman tulevaisuuden. Aion ottaa liikkeen haltuuni ja ruveta harjoittamaan kauppa suuremmassa mitassa”, Minna kirjoitti jo huhtikuussa ystävälleen Lilli Leinbergille. Hän uudisti täydellisesti puodin kirjanpidon ja solmi uusia, luotettavia kauppasuhteita. Kuopion kotiin kuului kaksi taloa. Alemmassa rakennuksessa oli lankapuoti ja kolme huonetta, ”yläpuolella” keittiön lisäksi kaksi huonetta. Kolmen vuoden jälkeen saatiin omaan käyttöön vuokralla ollut iso huone, josta tuli kuuluisa Minnan salonki. Myyjät ja palvelijat kuuluivat talon ylläpitoon, ruokapöytään kävi päivittäin jopa 17 henkeä. Olojen vakiinnuttua Minnaa kutsuivat yhteiskunnalliset riennot ja oma kirjoittaminen.

Yhteiskunnallisia rientoja ja aatteita. Muutaman vuoden sisällä Minna liittyi moniin aatteellisiin yhdistyksiin, mm.

Suomalaiseen Seuraan, Kuopion Isänmaalliseen Yhdistykseen, jopa Kuopion Työväenyhdistykseen. Hän oli kanta-voima johtokunnissa. Naisen aseman parantamiseksi Minna Canth oli vaatinut tyttöjen koulutuksen uudistamista, mutta miehen kanssa tasaveroiseksi toimijaksi hän ei naista halunnut. Minna löysi samanhenkisiä ystäviä. Huumoriakaan ei puuttunut, kun ystävät kirjottivat Tikka-lehteä, jonka motto oli ”Sitä puuta puskeminen, johon kiinni kytketty”.

Minna Canthin toiminta keskittyi erityisesti koulutukseen. Yhteiskoulun lisäksi hän oli perustamassa Kuopion käsityökoulua (1884) ja Kuopion kauppakoulua (1887), jonka johtokunnassa toimi kuolemaansa asti. Omien lasten koulutus oli hänelle sydämen asia. Tytöistä vain nuorin, Lyyli, pääsi ylioppilaaksi yksityisoppilaana lyseosta ja opiskeli Helsingin yliopistossa, muut tyttävät suorittivat opintoja tyttökoulun suorittuaan tai menivät naimisiin. Jussi-poika tuotti äidilleen huolta, sillä maatalouskoulun jälkeen hän yritteli maanviljelystä, oleskeli Amerikassa, mutta lopulta otti Canthin kaupahuoneen hoitoonsa. Kauppa toimi Minnan kuoleman jälkeen toiminimellä Minna Canthin Perilliset. Nuorempi poika Pekka valmistui diplomi-insinööriksi Hannoverissa, työskenteli Tampereella, eikä osallistunut kaupahuoneen toimintaan Kuopiossa. Elli-tytär opiskeli vaihtoelämäkätiedettä Saksassa, mutta palasi Kuopioon äitinsä tueksi. Lasten opiskelu tuotti huolta ja rahanmenoa äidille. Onneksi kauppaliike tuotti ja kirjoituksista tuli tekijänpalkkioita.

Monet Canthin lapsista perheineen olivat asettuneet Kuopioon tai lähiympäristöön. Suuri suku kokoontui Kanttilaan ja Minna sai nauttia myös lastenlapsista. Kauppiasperinteiden lisäksi Canthit harrastivat kirjallisuutta, hallitsivat useita kieliä, eräät soittivat pianoa, lauloivat, kirjoittivatkin. Tässä on mainittava Jussin tytär Aune Canth, joka oli kiinnostunut

uskonnoista, mutta syvästi kristittyinä toimi Suomen Valkonauhaliitossa ja järjesti lasten kristillisiä kesäleirejä.

Minnan salonki. Kun talon suurin huone oli saatu omaan käyttöön, siitä muodostui kulttuurihenkilöiden kokoontumispaikka. Tyttävät ja lyseon pojat perustivat Oras-seuran, jossa keskusteltiin uusista aatteista. Kuopiossa näitä ”pullabaaleja” pidettiin moraalittomina, jotka vaaransivat nuorison siveellisyyden. Ankarin vastustaja oli piispa Johansson. Valtakunnallisesti Minnan ajamat uudet aatteet aikaan saivat jopa häneen kohdistuvaa herjausta. Minna vaipui välillä syvään masennukseen.

Kulttuurihenkilöitä koko valtakunnasta ja ulkomailtakin vieraili Minnan salongissa. Tutustuminen Juhani Ahoon v.1883 oli käännteentekevä kokemus, sillä Aho rohkaisi häntä kirjailijana. Kuvernööri Järnefeltin perhe oli hyvin suomenmielinen ja Elisabeth-rouva vieraili aluksi tiheään salongissa, mutta Ahosta tuli erottava tekijä heidän välilleen. Merkittäviä vieraita olivat Järnefeltin nuoriso, Jean Sibelius, Pekka Halonen ja Erkon veljekset. Mutta kaikista tärkeimpiä olivat Emilie ja Kaarlo Bergbom Suomalaisesta teatterista. Kun Bergbom vietti pari kuukautta Kuopiossa, kirjoitti Minna: ”Olen nauttinut sanomattomasti yhdessäolosta tri Bergbomin kanssa. Eläköt kaikki intelligentit miehet.” Minna oli rakastunut ja teatteri tarvitsi uutta ohjelmistoa. Bergbom kannusti häntä näytelmien kirjoittamiseen.

Kirjoittaminen ja teokset. Minnan kirjoittaminen tapahtui sohvapöydän ääressä, edessä mustepullo ja kynä. Näytelmät seilasivat teatterin ja kirjailijan välillä korjattavina, sillä kaksoiskappaleita ei ollut. Myöhemmin Minna oppi käyttämään kalkkeeripaperia. Huvinäytelmien jälkeen suuret aatteet ja yhteiskunnalliset kysymykset alkoivat muotoutua novel-

leiksi ja näytelmiksi. Minna oli itse tutustunut köyhien elämään vaivaistaloissa ja vankilassa. Omista kokemuksista kaupassa muotoutui kansanomaisen kielenkäyttö kansannäytelmiin. Itse koettu mielen-terveyden horjuminen antoi pohjaa näytelmien naiskohtaloille.

Näytelmät Työmiehen vaimo ja Kovan onnen lapsia sekä novelli Köyhää kansaa kuvaavat, miten vaikeat olosuhteet ajavat ihmisen epätoivoisiin tekoihin. Sylvi-näytelmään hän sai aiheen tosielämästä, kun nuori nainen murhasi 18 vuotta itseään vanhemman aviomiehen. Näytelmä johdatti vaatimuksiin naisen avioliittoa nostamisesta. Teoksissaan Canth haluaa osoittaa, että jokaisella on vastuu oikeudenmukaisuudesta ja tasa-arvosta. Kärsivä ihminen ei ole toisaalla, vaan lähellä. Canth kirjoitti kymmenen täyspitkää näytelmää, 1-näytöksisiä näytelmiä, kymmeniä novelleja, kertomuksia ja lehtiartikkeleita.

Väsytys voittaa. Vuosi ennen kuolemaansa Minna kirjoitti Emilie Bergbo-

mille, että tänä talvena hän ei ole elänyt ensinkään. Paitsi sydänvikaa, hän oli potennut influenaa ja reumatismia. Kesäkuun alussa hän kuitenkin jaksoi matkustaa Naantalın kylpylään, kävi Tampereella liikeasioissa ja Turussa tuttavinaan tapaamassa. Elli-tytär matkusti hakemaan äidin kotiin. Matkan jälkeen Minna sai ahdistuskohtauksen ja hänen vointinsa vaihteli päivittäin. Kirjoittaminen oli edelleen Minnan mielessä, mutta voimat vähenivät.

Toukokuun 12. päivänä 1897 Minna sai kohtauksen, eivätkä tohtorit Johansson ja Valmari voineet häntä pelastaa. Minna Canth haudattiin toukokuun 15. päivänä vuonna 1897. Suomalaisen teatterin sepelenauhassa luki: Synnyinmaasi muistoissa elät niin kauan kuin elää Suomen taide.

MARJA RYSÄ

Oulun Valkonauhan jäsen

TAMPEREEN VALKONAUHAN SEMINAARI

Teema: **Anteeksianto ja katkeruudesta vapautuminen**

Aika: **Lauantaina 9.4. klo 11–15**

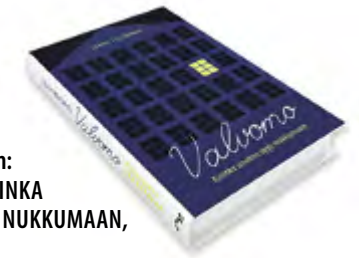
Luennoitsijat: **Minna ja Veli-Pekka Joki-Erkkilä**

Paikka: **Satamakatu 16 D 79/Tampereen Valkonauha ry**

Seminaari on maksuton – vapaaehtoinen kahviraha.

Lisätietoja seminaarista ja muuhun yhdistyksen toimintaan liittyvästä antaa puheenjohtaja **Salme Elo**, puhelin 040 411 0774.

Huononuisen selviytymisopas

Leeni Peltonen:
VALVOMO, KUINKA UNETON OPPI NUKKUMAAN,
Otava 2016

Journalisti, pitkään Kotilieden päätoimittajana työskennellyt **Leeni Peltonen** kuvaa teoksessa inhimillisesti ja avoimesti kymmenien vuosien painia unettomuuden kanssa. Unettomuus on yleinen vaiva, mutta samalla siitä kärsivä leimautuu helposti. Se on jotenkin hävettävä vaiva ja ristiriidassa nykyajan ihmishanteen kanssa, johon kuuluvat pärjäävyys, tehokkuus ja voimakas stressinsietokyky.

Kyseessä on ansiokas teos sekä henkilökohtaisena kuvauksena unettomuuden taakasta että asiantietoa unettomuudesta kokoavana tietopakettina. Ehkä parasta Leeni Peltosen teoksessa on sen antama toivon näkökulma. Unettomuuteen on tarjolla apua. Sen kanssa voi selviytyä kun oppii ymmärtämään ”vihollisen” luonteen.

Joulukuussa 2015 julkaistu Unettomuuden Käypä hoito -suosituksen päivitys ohjaa, suorastaan velvoittaa, käyttämään entistä laajemmin kognitiivis-behavioraalisia menetelmiä unettomuuden hoidossa. Unettomuus luokitellaan nykyisin itsenäiseksi sairaudeksi, unettomuushäiriöksi, kun se aikaisemmin nähtiin vain oireena. Lääkkeetöntä hoitoa olisi tärkeää olla tarjolla kaikille, asuinpaikasta riippumatta. Terveyskeskusten tulisi järjestää tällaista matalan kynnyksen hoitoa, jonka vaikutavuus tiedetään ja tunnustetaan.

Herkkäunisuus on myös arvokas ominaisuus. Ihmiskunnan historiassa herkkäuniset ovat vaaran yllättäessä taanneet muiden turvallisuuden. Edelleenkin poikasen henkiinjäämiselle on tärkeää, että emo (äiti) herää, kun lapsi tarvitsee häntä.

Leeni Peltonen tiivistää unettomuuden myönteisiä puolia:

Yöllä on aikaa miettiä, sillä on asioita, joita voi miettiä vain yöllä

Yöllä ajatukset tiivistyvät ja kirkastuvat

Valvomalla saa lisätunteja vuorokauteen

Kun on hereillä varhain, ehtii valmistautua seuraavaan päivään ja miettiä edellistä päivää

Yöllä tulee tehdyksi listoja asioista, koska pelkää unohtavansa ne päivän kiireessä

Valvoja lukee tarkasti aamun lehden ja nukahtamisen toivossa kirjaa, jota ei muuten ehkä lukisi

Valvoja tutustuu itseensä

Jos hyvin käy, hän näkee aamun sarastuksen

IRJA ESKELINEN

Heippa sitten isä

Kirjoittajan isä uittaa hevosta 1950-luvun lopulla.

vat vielä kesken ja vika löytämättä. Nyt oltiin siinä, letkujen, tipan ja sairaalahuoneen neutraalin puhtauden kanssa. Isä ja poika sekä muistot.

Työn sankarit

Muistot eivät muodostaneet hyvää katkeamatonta ketjua. Oli vuosia, jolloin emme olleet missään tekemisissä. Vanhempini ero oli muuttanut elämäni ja suhdetta isään. Tunsin suunnatonta katkeruutta ja mielipahaa. Isäni ei ollut kokemukseni mukaan kotihiirulainen. Työllä oli hänen elämässään suuri merkitys. Omat lapset saattoivat olla kyllä hänen mielessään, mutta käytännössä hän ei sitä osoittanut. Jossain vaiheessa nuoruutta ajattelin, että isäni oli minulle kuollut ja olin poistanut hänet elämästäni. Luopuminen oli tehty ja ajattelin että kyllä siihen tottuu? Ehkä toinkin.

Eräänä päivänä hän soitti ja kertoi silloiselle vaimolleni, että täällä puhelimesta on miehesi isä. Kotiin tullessani kuulin soitosta. En muista mitä tunsin, mutta soitto johti siihen että tapasimme. Näimme silloin tällöin ja kävimme jopa isoisäni luona niin että mukana oli oma poikani. Isoisääni muistan nähneeni elämässäni muutaman kerran.

Tilanteet voi laskea yhden käden sormin. Sitten tapahtui jotain ja välit katkesivat uudestaan. Aika rankkaa tai ehkä niin vain kuului mennä. Aikaa kului ja ihmiset vanhenivat. Ehkä me kumpikin asettelimme arvoja ja rajallista aikaa uuteen asentoon.

Matka loppuu aikanaan

Muutama vuosi sitten kuulin, että isäni oli sairastunut ja että hänen elämänsä päivät alkaisi olla luetut. Sairauden oireet eivät edenneet aivan siinä vauhdissa kun olin ajatellut. Liikkuminen hidastui ja voimat heikkenivät. Hän oli koko ikänsä tehnyt asioita käsillään ja nyt voimien vähetessä tekeminen alkoi vähentyä. Minusta tuntui että vuorovaikutus alkoi toimia, jos otin huomioon että isyyttä voi odottaa vain kohtuudella. Ehkä myös omat lapseni niin minusta ajattelevat. Yhteys oli välillemme syntynyt uudestaan.

Kymmenisen vuotta sitten hän tarjosi minulle syntymäpäivälahjaksi messukäynnin. Messujen teemana oli Teollisuusautomaatio. Minä kasvatuksen ja sosiaalialan ihmisenä teollisuusautomaation messuilla? Ilman muuta halusin lähteä. Messujen sisältö oli keskeinen osa hänen elämänsä. Työstökoneet, hienomekaaniset askelmoottorit, ferriittisauvat ja mittarijouset. Asioita, joita nyt ei ihan jokaisen ihmisen kotoa löydy. Siellä me kuljimme ja kuulimme alan uutuuksista. Osalla osastoista oli tietysti tuttuja, olihan isäni ollut niin pitkään alalla. Mikäs siinä oli itsekin

päästä tutustumaan alan uutuuksiin, en jaksanut paljastaa, että en ollut insinööri. Jaksoin kuunnella ja näinhän miten isäni ihmisten kanssa keskusteli. Hän oli pidetty työyhteisössä ja aina valmis auttamaan. Vielä eläkkeellä ollessa hän oli käynyt paikkailemassa. Osaaminen ei ollut kadonnut.

Ilta oli vaihtunut yöksi. Isäni nukkui ja minä juttelin hänelle. Sovimme veljeni kanssa, että palaamme aamulla. Hän oli hyvissä käsissä Lohjalla. Ajoin yön pimeydessä kotiin Helsinkiin. Olimme muuttamassa lähipäivinä. Koti oli täynnä pölyä. Uni tuli heti, mutta katkesi puhelinsoittoon. Isäni oli nukkunut pois. Lähdimme veljeni kanssa ajamaan kohti Lohjaa. Liikennettä ei ollut muutamaa vastaantulijaa lukuun ottamatta. Autossa oli kaksi hiljaista miestä. Olimme menossa isämme luokse. Muistelimme matkalla miten olimme viimeisenä elinkuukautena auttaneet häntä arkisissa toimissa. Syöttäneet, siirtäneet tuoliin istumaan, nostaneet sängystä ja auttaneet wc-reisuilla. Osat olivat vaihtuneet. Enää ei vaihdettu meidän vaippoja tai laitettu poikia päivänille. Elämä eteni kohti loppua. Luikka ei taipunut suuhun ja nieleminen oli ollut tuskaa. Isän sormien pihtiote oli säilynyt loppuun asti. Teknikko mikä teknikko.

Kahdenkeskistä aikaa

Saavuimme sairaalan pihalle ja menimme osastolle. Sängyssä makasi hiljainen mies. Sielu oli jo lähtönsä tehnyt. Vain maallinen oli jäljellä. Siinä olin isäni kuolinvuoteen vieressä. Mittalaitteet ja muu tekniikka oli viety pois. Läsä oli vain hiljaisuus. Hiljaisuus oli rauhallisella mielellä. Tätä hetkeä oli osattu odottaa. Olisihan se ollut hyvä jos olisi voinut olla paikalla lähden hetkellä. Isäni oli hoitajan sanojen mukaan nukkunut rauhallisesti pois. Kivut eivät olleet kiusana.

Oli aika jättää hyvästit. Sängyn vierellä ei seisonut katkeruus, viha tai anteeksi-antamattomuus. Ihmisiä tässä oltiin, minä siinä vieressä ja hän siinä sängyssä. Onneksi en ollut kadottanut häntä kokonaan. Inhimillistä tuhlautta oli tietysti olleet ne päivät, jolloin olimme olleet tahollamme. Ihmisiä olimme molemmat omine heikkouksinemme. En ollut ajatellut, mitä hänelle viimeisiksi sanoiksi sanoisin? Olisi ollut niin paljon sanottavaa. Muut olivat jo huoneesta poistuneet. Olimme kahden, pysähdyttävä hetki. Otin kiinni lakanan reunasta. ”Heippa nyt sitten isä”, siirsin lakanan hitaasti hänen kasvojensa päälle ja kosketin hänen kättänsä. Tiemme olivat eronneet.

ARI INKINEN
Kehitysjohtaja

Tarinoiden voima ja voimattomuus

Alkuun tarvitaan jokin pääsiäiseen sopiva tarina, kun tämä on pääsiäisnumero. Kävisikö vanha kertomus sammakosta ja aasista?

Poikajoukko nappasi katuojasta kiinni sammakon. He alkoivat kiusata eläintä. Sammakon jalvoja venyteltiin ja sitä heiteltiin kivillä ja tönittiin kepeillä, että se saatiin loikkimaan. Sammakko ei jaksanut loikata niin pitkälle ja niin usein kuin pojat olisivat halunneet. Silloin pojat huusivat sille ja tökkivät taas kepeillä ja heittivät lisää hiekkaa sen päälle. Eläinparka ei päässyt räökkääjiään pakoon.

Sammakko oli aivan henkito-reissaan, kun pojat kuulivat jonkun lähestyvän tien mutkan takaa. Pojat pinkkaisivat pakoon metsän reunaan ja jäivät katselemaan, kun vanha aasi veti perässään raskaita karryjä. Karryjen pyörä kulki tien urassa, jossa sammakokin makasi. Kohta karrynpyörä litistäisi sammakon.

Juuri kun aasi tuli sammakon kohdalle se teki rajun nykäisyn. Aasi ponnisti voimansa äärimmilleen ja riuhtaisi niin, että karrynpyörä nousi pois tieurasta ja sammakon henki säästy. Karryjä ohjastanut mies meinasi pudota karrynsä kyydistä. Palkaksi teostaan aasi sai vihaisen ruos-

kaniskun ajajalta, joka ei ymmärtänyt miksi hänen aasinsa tempo ja mutkitteli.

Useimpien tarinankertojien mukaan tarinoita ei pidä liikaa selittää. Niin se onkin. Jokainen kuulee tarinassa vähän eri asioita. Eri kertomukset jäävät eri tavalla mieleen ja kuulijan mielialasta ja elämäntilanteesta riippuen jokainen näkee ja kuulee vähän eri asioita. Siinä mielessä tarinat ovat niin kuin muukin taide. Osa pitää osa ei, joku jää tyhjäksi ja toinen kokee suuren elämyksen. Aasin ja sammakonkin jälkeen luulen, että pitää vähän ihmetellä, miksi saonin sen liittyvän pääsiäiseen.

Vastaisin heti jos osaisin. Minusta se kertoo jotakin Vapah-tajasta.

Kirjoitin Heli Pruukin kanssa parin vuoden aikana kaksi tarinakirjaa. Idea kirjoihin syntyi yhteisellä opiskelujen matkalla. Heli oli ennenkin koonnut ja kirjoittanut tarinakirjoja ja minulla oli omia tarinavarastoja. Olin kerännyt kertomuksia ja tarinoita muistiin menneiden vuosien paperialmanakkojen reunaan ja käyttänyt niitä uudelleen puheissa ja saarnoissa.

Ennen television ja radion keksimistä, ennen kirjapainotaitoakaan ihmiset kertoivat toisilleen tarinoita. Kaikenlaiset sattumukset, todet ja epätodet, vaihtoivat omistajaa iltanuotioilla. Päivän työn uuttamat ihmiset kokoontuivat samoille tulille ja kertoivat toisilleen tarinoita. Näin on tapahtunut kaikkialla maailmassa, myös suomalaisten savupirteissä.

Tarinoita on hyvin karkeasti lajiteltuna kolmea laatua. Monet vanhimmat kertomukset ovat luonteeltaan **opettavia** tarinoita. Yleensä lapsia kasvattavat tarinat ovat olleet pelottavia ja niissä on uhanut käydä tai käynytkin tosi huonosti, jos lapsi ei ole to-

tellut vanhempiaan tai on ollut itsekäs ja ahne. Vanha tarina kertoo nuoresta tytöstä, joka kohtasi mukavan, mutta lipevän miehen. Mies sai kauliilla lupauksillaan tytön yöksi sänkyynsä. Lopulta tyttö alkoi odottaa lasta ja petollinen mies häipyi uusiin seikkailuihin. Näillä kertomuksilla yritettiin opettaa ja kasvattaa asioissa, joista oli vaikeaa suoraan puhua. Näin on vuosituksia varoiteltu tyttöjä katalista miehistä. Tarinasta on satoja versioita.

Toinen tarinoiden laji on **hoitavat** tarinat. Näitä kerrottiin jos kuitenkin varoituksista ja opetuksista huolimatta elämässä kävi huonosti. Toinen tarina kertoo siitä, miten nuori tyttö vastasyntyneen lapsen kanssa meinasi paleltua kylmään metsään. Joka paikassa pelokas ja hädissään oleva tyttö käännytettiin vihaisena pois ovelta. Viimein löytyi hyvin pienen majan, tumma ja pelottava ovi, jota tyttö viimeisillä voimillaan kolkutti. Kun tyttö virkosi, hän ymmärsi tulleen hyvien ihmisten luo, jotka hoitavat tyttöä ja hänen lastaan. Nämä vaatimattomat ihmiset pelastivat tytön ja uskollinen ystävyys sai alkunsa. Näillä kertomuksilla yritettiin lohduttaa vastoinkäymisiin joutuneita ih-

misiä ja rohkaista muita lähimmäisen rakkauteen. Onhan sitä aina jotenkin selvitetty ja elämä kuitenkin kantaa.

Kolmas tarinoiden laji on hauskojen tai **ajanvietetarinoiden** ryhmä. Aina on kerrottu hauskoja, rasvaisia, kaksimielisiä ja mukaviakin kepeitä juttuja. Se on tiedetty jo pitkään, että aika ja elämä kuuluu parhaiten, kun joku kertoo mukavan kaskun ja ilo yhdistää. Nauru parantaa ja sekin tiedetään, että hän joka osaa nauraa itselle, saa nauraa paljon.

Tarinoiden ja kertomusten voima tulee parhaiten esille Raamatun kertomuksissa ja tarinoissa. Raamatun kertomuksia ei lyö laudalta mikään. Parhaat tarinat on kerrottu ja kuultu miljoonia kertoja. Silti niihin löytyy aina uusia syvyyksiä ja ulottuvuuksia. Tuhlaajapojan tarina tai syntisen naisen kivittäminen, eivät unohdu tai tyhjene, vaikka ne kuulisi sata kertaa.

Joillekin tarina-sana tarkoittaa samaa kuin satu. Siis jotakin lapsellista, epäuskottavaa ja ei todellista. Hyvään tarinaan kuuluu joskus sekin, että on vähän vaikeaa erottaa tarinan todenperäisyyttä. Jossakin mielessä koko kysymys sa-

tujen, tarinoiden ja kertomusten aitoudesta ja todenperäisyydestä on turhaa. Jokainen kertomus, joka jää elämään jonkun sydämeen, muuttuu ihmiskunnan yhteisen tarinavaraston aarteistoksi. Sieltä niitä ammennetaan ja kerrotaan uudelleen ja uudelleen eri verisoina. Ne ovat aina kuvia jostakin ihmisen elämään kuuluvasta tai heijastavat sitä. Siinä mielessä kaikki tarinat ovat aina kokonaan totta.

Raamatun kertomus kuvaa, miten eräs mies tunkeili uteliaana katsomaan mitä tapahtui, kun kuolemaan tuomitut vangit raahasivat hartioillaan teloituspuita kohti Golgataa. Yhtä äkkiä yksi tuomittu rikkollinen luhistui taakkansa alle. Häntä ruuskittiin, potkaistiin kylkeen ja käskettiin

nousemaan ylös. Kun sotilaat tajusivat, että roisto oli niin väsynyt, että ruuskiminen ei enää auttanut, he nappasivat teloitusta seuraamaan tulleen uteliaan miehen kantamaan teloituspuita. Pienen hetken tuo mies sai olla pelastamassa maailman Vapahtajaa, joka oli rääkätty jo melkein voimattomaksi vainoojiensa toimesta.

Eihän siellä Raamatussa ihan noin lue. Olen kerran kuvitellut Simonin olleen tuollainen vanha aasi. Uskonelämän syvyyksissä on paljon selittämätöntä. Ihmisen elämässäkään varsinkin sen syvissä kuopissa ja kriiseissä on myös paljon selittämätöntä. Siksi parhaat ker-

tomukset eivät aina avaudu järjellä. Niitä maistellessa voi kuulla kaikuja jostakin omaa itseä suuremmasta.

Pääsiäisen iloa kaikille. Suurin kertomus on vapauttava. Voima on suurimpien voimattomuudessa.

MARKKU ORSILA

Kirjoittaja on perheneuvoja, psykoterapeutti ja pappi Seinäjoelta. Vapaa ajalla ja töissään hän kerää ja kertoo tarinoita. Niissä joskus eksytään ja erehdytään. Tarinoissa on mukavampaa eksyä kaksin kuin yksin. Siksi tarinoita kannattaa jakaa.

SONJA SYKÄRI

Niskalenkki lasisesta lapsuudesta

Lapsuuden kokemukset alkoholin varjossa vaikuttavat aikuisuudessa arkeen monin eri tavoin. Se, miten ihminen näkee ja kokee ympäröivän maailman, toimii suhteessa toisiin ihmisiin ja odottaa muiden toimivan suhteessa itseän, rakentuu pitkälti omien kokemusten kautta. Lapsuuden vaikutus aikuisuuden kokemuksiin on kiistaton. Kohtaloa lapsuus ei kuitenkaan sanele.

Lapsuudesta kumpuavia vaikeuksia voi työstää kohtamalla ne avoimesti. Menneitä tapahtumia ei voi muuttaa, mutta nykyhetkessä elämistä voi helpottaa. Usein paras tapa on avoin keskustelu omista tunteista ja ajatuksista luottavien ihmisten kanssa. Tämä voi olla ystävä, sukulainen tai ammattiauttaja. Osa ihmisistä hyötyy kokemusten jakamisesta ryhmässä, osa taas haluaa käydä asioita läpi maalaan, kirjoittaen tai vaikka musiikin kautta.

Miten lapsuus näkyy aikuisuudessa?

Vaikean lapsuuden seurauksia voivat olla tunne omasta

arvottomuudesta sekä vaikeus luottaa itseän, toisiin ihmisiin ja elämään yleensä. Toisaalta moni haastavan lapsuuden läpikäynyt kokee saaneensa myös paljon vahvuuksia kokemustensa kautta. Monet ovat kuvailleet itseään aikuisiällä esimerkiksi hyväksi organisoimaan asioita sekä kuuntelemaan ja ottamaan muut huomioon. Monet ovat myös erityisen hyviä keksimään ratkaisuja erilaisiin tilanteisiin.

Asioista puhuminen ja niiden jakaminen on tärkeitä. Lapsuudessa kaltoin kohtelua kokeneet ihmiset kärsivät usein arjessaan ahdistavista ja jopa pelottavista oireista. Näiden hankaluuksien ymmärtäminen voi olla vaikeaa myös läheisille. Usein alkoholiperheen lapsilla on tunne, että kukaan muu ei voi ymmärtää eikä kokea samanlaista. Tässä auttaa usein vertaistuki, toisen samaa kokeneen ihmisen läsnäolo ja tunteiden ja kokemusten jakaminen.

Ihmissuhteet puntarissa

Alkoholistin lapsen voi aikuisenakin olla vaikea rakastaa itseään terveesti. Myös puo-

liseen luottaminen ja kiintyminen on usein vaikeaa. Hyväksynnän tarve on suuri alkeellisesti kehittyneen itsetunnon takia. Voinko aikuisena löytää ihmisen, joka välittää ja haluaa pitää minusta huolta pyyteettömästi? Lapsena muodostetaan käsitys siitä, millainen on tärkein ihmissuhteemme ja miten tärkein ihminen huomioi tarpeemme. Toisinaan parisuhteen ongelmatilanteiden taustalla on lapsuuden pettymysten, pelkojen ja riittämättömyyden tunteiden pulpahtaminen esiin. Avoin keskustelu ja kuunteleminen ovat keskeisen tärkeitä parisuhteenkin onnistumiselle. Lohdullista on myös, että korjaavia kokemuksia on mahdollista saada koko elämän ajan, ja aikuinen parisuhde tarjoaa tähän oivan mahdollisuuden. Omia kiintymysmalleja ja turvattomuuden kokemuksen aiheellisuutta voi oppia tiedostamaan, kyseenalaistamaan ja ymmärtämään. Myös omassa vanhemmuudessa lapsuus näkyy voimakkaasti. Vanhempana voi kuitenkin oppia kyseenalaistamaan opitut mallit. Voi tehdä toisin kuin omat

VALKONAUHAN KANSAINVÄLINEN KONGRESSI

Valkonauhan maailmanliiton jäsenistö kokoontuu kansainväliseen kongressiin **18.–24.8.2016 Kanadan Ottawaan**.

Kongresseja on järjestetty tätä ennen jo 39 kertaa.

Osanottajamaksu henkilöltä jaetussa 2 hh huoneessa täysihoidolla on 1410 CAD ja 1 hh 2056 CAD.

Mikäli olet lähdössä omakustanteisesti kongressiin, kannattaa ottaa yhteyttä liiton toimistoon p. 09-1351 268 tai irja.eskelinen@suomenvalkonauhaliitto.fi.

vanhemmat, ja luoda lapsen turvallisen ja kiintymyksellisen suhteen. Avun ja tuen hakeminen on vahvuutta. Näin saa myös itselleen paremman ja nautittavamman vanhemmuuden.

Entäs omat vanhemmat?

Moni joutuu aikuisena pohtimaan suhdetta omiin vanhempiinsa, myös isovenhempiin. Onko humalassa olevala isovanhemmalla oikeus tavata lapsenlapsiaan? Lapsen oikeus turvallisiin kasvuoloihin on aina kaikkein tärkein asia. Kannattaa mahdollistaa ainakin lyhyet tapaamiset siten, että isovanhempien selvydestä voi olla varma. Valittavasti joskus yhteydenpito on katkaistava. Ihannetilanteessa ratkaisujen tekemisessä voi käyttää apuna ystäviä tai ihmisiä, joilla on samoja kokemuksia.

Lasinen lapsuus, Sirpaleinen mieli

A-Klinikkasäätiön *Lasinen lapsuus* -hanke puretuu van-

hempien alkoholinkäytön aiheuttamiin riskeihin lapsen kasvulle ja kehitykselle. Vuosien 2012–2015 aikana toteutettu hanke ”Lasinen lapsuus Sirpaleinen mieli” yhdisti päihde- ja mielenterveysosaamista järjestöyhteistyönä Mielenterveyden keskusliiton ja Suomen mielenterveysseuran kanssa myös alkoholistien aikuisten lasten hyödynnettäväksi. Hankkeen viesti on, että koskaan ei ole liian myöhäistä saada apua. Erityisen tärkeäksi on noussut tuentarpeiden tunnistaminen ja avunhakemiseen kannustaminen. Nykyhetkessä on mahdollista löytää omat vahvuutensa sekä voimavaransa ja luoda itselleen oman näköisensä, tyydyttävä elämä – ei pelkästään lapsuudesta huolimatta, vaan myös sen ansiosta.

– Tukea on saatavilla ja sitä kannattaa hakea. Alkoholistien aikuisten lasten käytettävissä on monenlaisia palveluita: vertaisryhmiä ja ammattiapua, niin kasvokkain kuin verkossakin. Tietoa aihepii-

Laura Barck

ristä saa myös useilta nettisivuilta ja kirjallisuudesta, sanoo **Laura Barck** Mielenterveyden keskusliitosta.

www.lasinenlapsuus.fi
Facebook: pullopostia lapsuudesta -ryhmä

Kuntoutussuunnittelija
Laura Barck,
Mielenterveyden keskusliitto,
p. 050 400 7605
laura.barck@mtkl.fi

Hanke päättyi, yhteistyö jatkuu. Projektiryhmään kuuluvat (vasemmalta oikealle) Minna Ilva, Janne Takala, Laura Barck ja Marika Ketola.

KOKOUSKUTSU

Kutsu Suomen Valkonauhaliitto - Förbundet Vita Bandet i Finland r.y:n sääntömääräiseen KEVÄTKOKOUKSEEN, joka pidetään liiton toimistolla **lauantaina 16.4.2016** osoite Liisankatu 27 A 3, 00170 Helsinki alkaen klo 13.00. Kevätkokouksen tehtävänä on päättää liiton sääntöjen 5.§:ssä mainitut kevätkokoukselle kuuluvat asiat.

Tervetuloa osallistumaan myös ennen virallista kokousta pidettävään seminaariin.

Teema: Valkonauhatyö – yhteistyötä ja työniloa

Paikka: Suomen Valkonauhaliiton toimisto, Liisankatu 27 A 3

Kouluttaja: **Marjaana Kanerva**, TM Marjaana Kanerva työskentelee Seurakuntaopisto Agricolassa arjen kristillisyyden kouluttajana sekä suunnittelijana erilaisissa kirkon elämää koskevilla hankkeilla. Hän on kirjoittanut lukuisia mm. Raamattua, uskonelämää, rukousta ja hiljaisuutta käsitteleviä oppimateriaaleja, artikkeleita ja kirjoja. Erilaisia teoksia yhdistävä näkökulma on uskon ja elämänkysymysten pohdinta.

OHJELMA

Klo 9.00–9.50 Seminaarikahvit

Klo 10.00–10.10 Tervetuloitovotus, puheenjohtaja Salme Elo

Klo 10.00–11.45 Marjaana Kanervan osuus, joka alkaa alustuksella liittyen teemaan *Työnilo ja työssä jaksaminen* sisältäen myös vuorovaikutteisen osuuden

Klo 11.45–12.00 Seminaarin palautteen anto ja kokoava keskustelu

Klo 12.15–13.00 Kokouskahvitus

Klo 13.00– Liiton sääntömääräinen kevätkokous

OULUN VALKONAUHA järjestää SEMINAARIN

**Lapsuus päihteiden varjossa –
Päihteiden käytön vaikutukset lasten ja nuorten sekä perheiden elämään**

LAUANTAINA 9.4.2016 KLO 11.00–15.00

Heinätorin seurakuntatalolla Aleksanterinkatu 71.

Luennoitsijana kasvatustieteen tohtori **Anna-Liisa Lämsä**.

Vapaa pääsy!

Ilmoittautuminen 09-1351 268.

Posti Green

Eläviä SANOJA

Olen paennut siunauksen käsiä ja ryntäillyt kauas, milloin mihinkin etsimään rakkautta! Tämä on minun elämäni suuri murhenäytelmä ja niin monien muidenkin, joita olen vaelluksellani kohdannut. Jollakin tavoin olen tullut kuuroksi äänelle, joka kutsuu minua rakkaaksi pojaksi, olen lähtenyt pois siitä ainoasta paikasta, jossa voin tuota ääntä kuunnella, olen lähtenyt pois epätoivoisesti toivoen, että jostakin muualta voisin löytää sen, mitä en enää ole osannut löytää kotoa.

Yhä uudestaan, jo ennen kuin huomaankaan, luiskahdan takaisin johonkin vanhaan loukkuun. Huomaan pohtivani miksi joku on loukannut minua, hylännyt minut tai jättänyt minut liian vähälle huomiolle. Tiedostamattani haudon jonkun toisen menestystä, omaa yksinäisyyttäni tai sitä, millä tavoin maailma käyttää minua hyväkseen. Näinä kasvavien riippuvuuksien aikoina olemme hortoilleet etäälle Isämme kodista.

Katsellessani Rembrandtin maalausta nuoremman pojan paluusta näen nyt, että siinä on paljon enemmän kuin vain armahtava ele kohti tottelematonta lasta. Minusta näyttää nyt että nämä kädet ovat aina olleet ojennettuina – silloinkin, kun ei ole ollut mitään olkapäitä, joilla ne olisivat levänneet. Jumala ei ole milloinkaan vetänyt käsivarsiaan pois, ei koskaan vetänyt takaisin siunaustaan. Mutta Isä ei ole voinut pakottaa poikaansa pysymään kotona. Hän ei ole voinut tyrkyttää pakolla rakkauttaan. Rakkaus itse on päästänyt pojan löytämään oman elämänsä, vaikka tuossa vapaudessa on piililyt elämän kadottamisen riski. Mutta Isä etsii minua kaiken aikaa käsivarret levällään saadakseen minut takaisin...

HENRY NOUWEN

teoksessa Kotiinpaluu – Kohtaaminen erään maalauksen kanssa (Kirjapaja 2004)

Teoksessa käydään vuoropuhelua Rembrandtin teoksen Tuhlaajapojan paluu kanssa.

